

Problematika adopce

Petra Kolkopová

Bakalářská práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav zdravotnických studií
akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra KOLKOPOVÁ**
Studijní program: **B 5341 Ošetrovatelství**
Studijní obor: **Porodní asistentka**

Téma práce: **Problematika adopce**

Zásady pro vypracování:

Teoretická část

Stanovení cílů práce.

Zpracovat formy náhradní rodinné péče v naší společnosti.

Zpracovat přehled legislativy, která v současné době řeší formy náhradní rodinné péče.

Stanovit si metodiku šetření pro praktickou část.

Praktická část práce

Zpracovat jaké jsou představy žadatelů o adopci dítěte.

Stanovení hypotéz.

Charakteristika vzorku respondentů.

Sběr žádostí o osvojení dítěte.

Provedení šetření.

Analýza dat a jejich vyhodnocení.

Aplikace výsledků na stanovené hypotézy.

Návrh na využití zjištěných fakt v praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATĚJČEK, Zdeněk. Prvních 6 let ve vývoji dítěte. Praha: Grada, 2004. 182 s. ISBN 80-247-0870-1.

MATĚJČEK, Zdeněk. Co děti nejvíce potřebují. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 108 s. ISBN 80-7178-058-8.

MATĚJČEK, Zdeněk. Náhradní rodinná péče. Praha: Portál, 1999. 183 s. ISBN 80-7178-304-8.

MATĚJČEK, Zdeněk. Osvojení a pěstounská péče. Praha: Portál 2002. 152 s. ISBN 80-7178-637-3.

ŠKOVIERA, Albín. Dilemata náhradní výchovy. Praha: Portál 2007. 144 s. ISBN 978-80-7367-318-5.

Zákon č.210/1998 Sb. Zákon o rodině

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Vlasta Martinková

Ústav zdravotnických studií

Datum zadání bakalářské práce:

31. ledna 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. května 2008

Ve Zlíně dne 31. ledna 2008

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

MUDr. František Grossmann, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Má závěrečná bakalářská práce je na téma Problematika adopce. Jde o aktuální téma v souvislosti se stoupající neplodností párů v České republice i ve vyspělých zemích. Dnes mnoho mladistvých žije ve smíšených rodinách s nevlastními či polovičními sourozenci, hodně jich vyrůstá v domácnosti s jedním rodičem. Adoptivní rodiny jsou pouze jiným typem rodiny.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické, kde je popsána náhradní rodinná péče, pěstounská péče, adopce, legislativa adopce, typy, důvody a emocionální stránka adopcí; a praktické, kde je proveden rozbor o požadavcích a představách o dítěti osvojitelů. Výsledky průzkumu jsou zpracovány v tabulkách a grafech s doplňujícími komentáři.

Klíčová slova:

Adopce, osvojitel, náhradní rodinná péče, pěstounská péče, legislativa, neplodnost, smíšená rodina.

ABSTRACT

My closing bachelory work is on the topic Matters of adoption. It is a topical subject connected with rising infertility couples in Czech Republic and in advanced states. Today, many teens live in blended families with step- and half-siblings, a good number grow up in single-parent households. Adoptive families are just another type of family.

The bachelory work consists of two parts – theoretical, where substitute family care, foster care, adoption, legislation of adoption, types of adoption, reasons for adoption and emotional aspects of adoption are written; and practical, where analysis is carried out adoptive parents about demands and fantasies about child. Results of survey are developed in tables and graphs with supplementary annotations.

Keywords:

Adoption, adoptive parent, substitute family care, foster care, legislation, infertility, blended family.

Poděkování

Děkuji Mgr. Vlastě Martinkové za odborné vedení, cenné rady, podněty a připomínky při zpracovávání mé bakalářské práce.

.....

podpis

„Není hlas krve. Dítě přijímá za matku tu osobu, která se k němu mateřsky chová. Adoptivní rodiče, pěstouni či jiní vychovatelé dítěte v náhradní rodinné péči jsou psychologicky pravými rodiči, jestliže skutečně za své dítě přijímají.“

PhDr. Zdeňka Matějček, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechna použité prameny jsem uvedla v seznamu literatury.

Ve Zlíně dne 2008

.....

podpis

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE	11
1.1 PĚSTOUNSKÁ PÉČE	12
1.1.1 Pěstounská péče na přechodnou dobu	13
2 CO JE TO ADOPCE	14
3 KDY JE DÍTĚ PRÁVNĚ VOLNÉ	16
3.1 KDY NELZE OSVOJIT PRÁVNĚ VOLNÉ DÍTĚ	17
4 ANONYMITA OSVOJENÍ	18
5 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE	19
5.1 PODÁNÍ ŽÁDOSTI	19
5.2 ODBORNÉ POSUZOVÁNÍ	20
5.3 OBDOBÍ OČEKÁVÁNÍ.....	21
5.4 PÁROVÁNÍ DĚTÍ A RODIČŮ	22
5.5 NAVAZOVÁNÍ KONTAKTU S DÍTĚTEM.....	22
5.6 PŘEDADOPČNÍ PÉČE.....	23
5.7 VZNIKÁ NOVÁ RODINA	23
6 TYPY ADOPCÍ	26
6.1 ZRUŠITELNÉ OSVOJENÍ.....	26
6.2 NEZRUŠITELNÉ OSVOJENÍ	26
6.3 PŘÍMÁ ADOPCE	27
6.4 MEZINÁRODNÍ ADOPCE	27
7 DŮVODY K ADOPCI	28
7.1 ZE STRANY BIOLOGICKÉ RODINY	28
7.2 ZE STRANY OSVOJITELŮ.....	28
8 EMOCIONÁLNÍ STRÁNKA ADOPCE	31
9 CO VŠECHNO JE POTŘEBA PO PŘEVZETÍ DÍTĚTE DO NOVÉ RODINY VYŘÍDIT	32
10 BABYBOXY	34
10.1 JAK SCHRÁNKA FUNGUJE.....	34
10.2 POSTUP PŘI SPUŠTĚNÍ SIGNÁLU VE ZLÍNSKÉ NEMOCNICI.....	35
10.3 POSTUP V PŘÍPADĚ NALEZENÍ DÍTĚTE ODLOŽENÉHO DO BABYBOXU	35
11 FOD – FOND OHROŽENÝCH DĚTÍ	37

11.1	PŘÍMÁ ADOPCE PŘES FOD.....	37
11.2	KLOKÁNEK.....	38
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	39
12	PRŮZKUMNÁ ČÁST.....	40
12.1	CÍL A ÚLOHY PRŮZKUMU.....	40
12.2	CHARAKTERISTIKA PRŮZKUMNÉHO VZORKU.....	41
12.3	METODY PRŮZKUMU.....	43
12.4	VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU.....	44
12.5	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ PRŮZKUMU – DISKUZE K HYPOTÉZÁM.....	60
12.6	STATISTICKÉ ZPRACOVÁNÍ - CHÍ-KVADRÁT.....	62
	ZÁVĚR.....	66
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	69
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	70
	SEZNAM TABULEK.....	71
	SEZNAM GRAFŮ.....	72
	SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

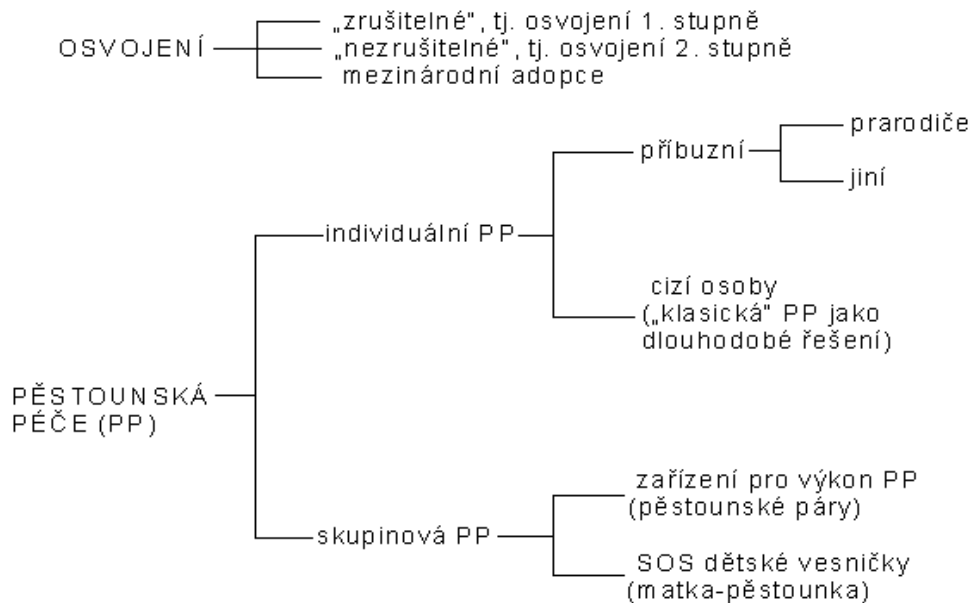
Slovo adopce je v poslední době často skloňovaným výrazem v důsledku vzrůstající neplodnosti vyskytující se v naší populaci a stále častějším případům, kdy dochází k odložení novorozených dětí svými biologickými matkami na nejrůznější místa včetně nově vzniklých babyboxů, o kterých se v teoretické části ještě zmíním. To bylo důvodem, proč jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala právě toto téma – Problematika adopce. Také nikdy nevím jestli já nebo někdo v mém okolí nebude mít problémy s otěhotněním a adopce se bude jevit jako jediné možné řešení v cestě za dítětem. V takovém případě se mi vše, co jsem se o adoptcích dozvěděla, bude jistě hodit.

Jako budoucí vysokoškolsky vzdělaná porodní asistentka se jistě setkám s ženami, které budou toužit mít dítě, ale z nějakého důvodu se jim nepodaří otěhotnět nebo donosit dítě. Proto bych měla být schopná dát jim naději, poskytnout aktuální informace a ukázat jim jiný způsob, jak mít dítě a to právě pomocí adopce. Už nyní v průběhu studia se na gynekologickém oddělení, stacionáři, v gynekologické ambulanci či v Centru reprodukční medicíny stále častěji setkávala s diagnózou sterilita. Abych uměla s takovými ženami mluvit, musím o tom něco vědět. Taktéž se mohu setkat a už jsem se i setkala na novorozeneckém oddělení s dítětem, které je dáno k adopci a jeho matka je po porodu doposud na oddělení, nejčastěji na gynekologii, měla bych vědět, jak se v takovém případě postupuje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Náhradní rodinná péče je forma péče o dítě, kdy je dítě vychováváno náhradními rodiči v prostředí, které se co nejvíce přibližuje životu v přirozené rodině. [14] U nás je to zejména osvojení a pěstounská péče, které upravuje zákon č. 94/1963, o rodině, ve znění pozdějších předpisů (viz příloha č. 2).

Obr. 1. Přehled typů náhradní rodinné péče [9, str.13]

Systém náhradní rodinné péče u nás v současné době řeší pouze ojedinělé případy skutečně osiřelých dětí, kdy jim oba rodiče zemřou. Takových případů díky bohu moc není a pokud přeci jen, tak v takových situacích zastanou roli rodičů často prarodiče či jiní blízcí příbuzní. V naprosté většině se pověřené úřady setkávají s osudy sociálně osiřelých dětí, které mají matku a otce nebo alespoň jednoho z nich, ale ti se o ně nemohou, nechtějí nebo neumějí adekvátně postarat.

Děti jsou svěřovány do nových rodin hlavně z kojeneckých ústavů, z dětských domovů, z azylových domů, ze zařízení pro děti vyžadujících okamžitou pomoc a z původní rodiny.

1.1 Pěstounská péče

Pěstounská péče je státem řízená a kontrolovaná forma náhradní rodinné péče, která zajišťuje dostatečné hmotné zabezpečení dítěte i přiměřenou odměnu těm, kteří se ho ujali. [9] Stejně jako je to možné u adopce, tak i u pěstounské péče může být dítě svěřeno do péče jedné fyzické osoby nebo do společné pěstounské péče manželů. Jedinou hmotně právní podmínkou je tu zájem dítěte. Pěstoun musí poskytnout záruku řádné výchovy svěřeného dítěte. Pěstouni jsou spravomocněni zastupovat dítě, spravovat jeho záležitosti a rozhodovat jen o běžných věcech. K výkonu mimořádných záležitostí, jako je např. vyřízení cestovního dokladu, musejí požádat o souhlas zákonného zástupce dítěte. Pěstounská péče vzniká na základě soudního rozhodnutí a také soud může v mimořádných případech a z důležitých důvodů rozhodnout o zrušení této pěstounské péče. V případě svěřením dítěte do pěstounské péče, není vyloučen styk biologických rodičů s dítětem, kteří mají právo rozhodovat o důležitých věcech týkajících se dítěte (př. vydání cestovního pasu, cestování do zahraničí, volba školy apod.). Tato skutečnost bývá často problematickým momentem pěstounské péče, kdy pěstouni nijak nerespektují biologickou rodinu dítěte a snaží se dítěti kontaktu s nimi zabránit. Pokud je dítě ve věku, kdy je schopno samo posoudit obsah pěstounské péče, měl by soud před rozhodnutím o svěřením do pěstounské péče přihlídnout k jeho vyjádření. Při dosažení zletilosti dítěte pěstounská péče zaniká. Tady zůstává otázkou, jak zajistit budoucnost dítěte po 18. roce života, kdy dosáhlo zletilosti, ale ještě není plně společensky, psychicky a finančně samostatné. Odpovědí na to je projekt „Dům na půl cesty“. Označení „na půli cesty“ znamená mezistanici mezi závislou ústavní výchovou a zcela samostatným životem. Dům na půl cesty je určen pro mladé lidi v rozmezí od 18-26 let věku, kteří po dosažení zletilosti opouštějí ústavní zařízení nebo pěstounské rodiny. Dům na půl cesty poskytuje dočasné ubytování a podporu mladým lidem, pomáhá jim při hledání zaměstnání a vlastního bydlení i při řešení běžných životních problémů. Mladí lidé jsou ubytováni v zařízení s podmínkou, že si prokazatelně hledají práci, řádně dochází na úřad práce, studují nebo řádně pracují. Pobyť v Domě na půli cesty je svobodným rozhodnutím každého jedince.

Pěstounská péče je určena především dětem sociálně osiřelým, které potřebují trvalou individuální péči a dlouhodobou výchovu v náhradní rodině. Jedná se především o děti s různými zdravotními či psychomotorickými obtížemi, pro které se právě z těchto důvodů nepodaří nalézt vhodné osvojitele, kteří by se jich ujali. Často jde o starší děti, sourozenec-

ké skupiny, děti jiné etniky nebo děti, u kterých brání jejich svěření do osvojení právní překážky, především nesouhlas biologických rodičů. Přijmout takové dítě je pro budoucí pěstouny velice těžký úkol. Vyžaduje to od nich trpělivost a odhodlanost čelit případným obtížím, jak ze strany dítěte či jeho původní rodiny, tak ze strany širšího okolí. Přijetí postiženého dítěte vyžaduje od pěstounů znalost problematiky stávajícího postižení u dítěte, informovanost jeho o zdravotním stavu a vývoji, reálné představy o jeho specifických potřebách a o možnosti případných vývojových odchylek.

Pěstounské péče je placená a upravuje ji zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, kde je podrobně sepsána finanční odměna pěstounů, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek při převzetí dítěte, event. příspěvek na zakoupení motorového vozidla a další možné příspěvky, které mohou pěstouni získat.

U nás se uplatňují dva typy pěstounské péče. Je to individuální a skupinová. Individuální pěstounská péče probíhá v běžném rodinném prostředí u příbuzných dítěte nebo u pěstouna a pěstounky, kteří mají své vlastní děti nebo již děti vychovali. Skupinová pěstounská péče se děje v tzv. zařízeních pro výkon pěstounské péče nebo v SOS dětských vesničkách. SOS dětská vesnička je skupina 10-12 samostatných domečků představující Vesničku. V každém domku bydlí matka-pěstounka se svěřenými dětmi, zpravidla se jedná o šest a více dětí různého pohlaví a věku, často to jsou sourozenci z jedné rodiny, která z nějakého důvodu selhala ve svých funkcích. Matka-pěstounka, která je pěstounskou péčí pověřena, má ku pomoci další osobu, které se říká „teta“ a která jí pomáhá při vedení domácnosti a výchově svěřených dětí.

1.1.1 Pěstounská péče na přechodnou dobu

U nás se vyskytuje i tzn. pěstounská péče na přechodnou dobu, kdy soud může na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí svěřit dítě osobám, které jsou podle zvláštního právního předpisu zařazeny do evidence osob vhodných k výkonu pěstounské péče pro přechodnou dobu. [14] Děje se to v případě, kdy rodič nemůže ze závažných důvodů dítě dočasně vychovávat, v době po jejíž uplynutí lze dát souhlas rodiče s osvojením dítěte a nebo po dobu do pravomocného rozhodnutí soudu o tom, že tu není třeba souhlas rodičů k osvojení.

2 CO JE TO ADOPCE

Adopce neboli osvojení je zákonem ošetřený druh náhradní rodinné péče, kdy dochází k legálnímu umístění dítěte k jiným rodičům než je jeho biologická matka nebo otec. Manželé či jednotlivci přijímají za vlastní opuštěné dítě a mají k němu stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho rodiče. Již v mnoha kulturách byla odedávna běžná praxe, že byly opuštěné děti přijímány do nových, náhradních rodin. Adopce pochází z anglického slova *adoption*, což v překladu znamená “přijetí“. Dříve slovo adopce znamenalo “vyvoliti“, tedy děti byly svými novými rodiči vyvoleny. Dnes je tomu naopak. Noví rodiče jsou vybíráni pro opuštěné dítě, protože zájem dítěte se staví před zájmem rodičů.

Adopce je z hlediska právního postavení dítěte nejvyšším a nejvýhodnějším typem náhradní rodinné péče, protože právní postavení osvojeného dítěte je stejné jako postavení vlastního dítěte. Pro adopci je způsobilé pouze nezletilé dítě (tj. osoba mladší osmnácti let), jehož návrat domů k biologickým rodičům není možný. Podmínkou osvojení je právně volné dítě (je dán souhlas s osvojením od biologických rodičů, dvouměsíční nezájem rodičů od narození dítěte, šestiměsíční opravdový nezájem rodičů). Nelze osvojit počaté dítě, které se dosud nenarodilo. Mezi osvojiteli a dítětem musí být přiměřený věkový rozdíl, podobně jako to bývá mezi rodiči a jejich vlastními dětmi. Za optimální věkový rozdíl se považuje 25 až 35 let, přičemž jsou možné odchylky směrem nahoru i dolů. To se děje poměrně často, neboť vždy záleží na posouzení konkrétního případu. Pokud je mezi osvojením a osvojitelem příbuzenský vztah, ve smyslu prarodiče a vnuk nebo sourozenecký vztah, nemůže k osvojení dítěte dojít. V takových případech lze využít jiných typů náhradní rodinné péče, a to zejména pěstounské péče. Vzdálenější příbuzenský vztah v osvojení nebrání. Pouze manželé mohou adoptivní dítě osvojit jako své společné dítě. Pokud chce dítě osvojit jen jeden z manželů, musí mít souhlas druhého manžela, v takovém případě se už nebude jednat o dítě společné. Tohoto souhlasu není zapotřebí, pokud druhý z manželů nemá způsobilost k právním úkonům. V případě, kdy spolu žijí druh a družka, může dítě osvojit jen jeden z nich. Osvojit dítě může podle zákona i jedinec, pokud je předpoklad, že toto osvojení bude plnit svoji společenskou funkci. Adopce má za následek přerušování rodičovské odpovědnosti a práv u biologických rodičů a přenesení této odpovědnosti a práv na adoptivní rodiče. Po ukončení adopce není legální rozdíl mezi adoptovanými dětmi a dětmi, které se adoptivním rodičům narodily. Adopcí vzniká stejný vztah mezi osvojitelem a dítětem jako je mezi biologickými rodiči a vlastními dětmi. Osvojením zanikají všechna

vzájemná práva a povinnosti mezi adoptovaným dítětem a jeho původní rodinou. Dítě se stane plnohodnotným členem nové rodiny, zaujme stejná práva a privilegia jako kdyby se osvojitelům narodilo, včetně práva na dědictví. Dítě dostane příjmení nových rodičů. Vztah mezi dítětem a příbuznými osvojitelů je příbuzenský. Adoptivní rodiče mají stejné emocionální a citové závazky k adoptivnímu dítěti jako ke svým vlastním dětem.

Zprostředkování adopce zajišťují krajské úřady a Ministerstvo práce a sociálních věcí podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (viz příloha č.3). V případě tzn. přímých adopcí nebo navrhuje-li osvojení osoba dítěti příbuzná nebo blízká, se podání návrhu k soudu na osvojení konkrétního dítěte děje bez zmíněného zprostředkování. [9] O osvojení rozhoduje soud a to na návrh osvojitele. Soud je povinen posoudit a zjistit na základě různých vyšetření, zda je osvojení ku prospěchu osvojeného dítěte. Před soudním rozhodnutím musí uplynout minimálně tři měsíce, po které zájemce o dítě na své náklady pečuje (jedná se o tzn. předadopční péči).

Každá adopce je jiná. Některé osvojené děti se stanou členem nové rodiny, když jsou ještě novorozenci, jiní jsou adoptováni jako kojenci, batolata, děti mladšího školního věku nebo jako dospívající. Ovšem ne všechny právně volné děti mají šanci na osvojení. Nejčastěji bývají osvojovány děti v kojeneckém a batolícím věku, které jsou zdravé nebo u kterých se předpokládá méně problémový zdravotní a psychomotorický vývoj a jsou z tzv. běžné populace. Nebo takové, na nichž není případný minoritní původ patrný. Ročně je v České republice osvojeno cca 500 dětí. Jsou také nestandardní adoptivní rodiny. Některé děti jsou osvojeny příbuznými. Jiné jsou osvojeny pěstouny. A spousta dětí je osvojena neznámými lidmi, kteří hledají dítě, které by milovali jako svoje vlastní. Adoptivní rodinou může být osamělá svobodná matka nebo otec, manželská dvojice nebo rodina s dětmi. Přičemž osvojiteli se mohou stát pouze fyzické zletilé osoby, které mají způsobilost k právním úkonům a které způsobem svého života zaručují, že osvojení bude ku prospěchu jak dítěti, tak i společnosti. Pro spoustu dětí může být adopce jediná šance, jak zakusit rodinný život.

3 KDY JE DÍTĚ PRÁVNĚ VOLNÉ

K adopci jsou nejčastěji umisťovány děti, u kterých se dá předpokládat méně problémový zdravotní a psychomotorický vývoj a které je možné předat do náhradní rodinné péče již v ranném věku. Každopádně osvojit lze i dítě závažně zdravotně handicapované. Soud je však povinen zjistit zdravotní stav takového dítěte a s výsledky svého zjištění seznámit budoucí osvojitele i zákonného zástupce osvojence. Osvojit lze jen dítě, u kterého je právně vyřešen jeho vztah s biologickou rodinou. Řečeno odborným názvem, dítě je tzv. právně volné, tj. buď je dán souhlas biologických rodičů či zákonného zástupce nebo soud rozhodl o jejich nezájmu.

- K osvojení dítěte je zapotřebí souhlasu rodiče, i v případě, že je nezletilý.
- Zákonnými zástupci dítěte jsou rodiče, pokud nezemřeli, nebyli zbaveni rodičovské zodpovědnosti či v ní omezeni ve způsobilosti k právním úkonům.
- Dítě, které nemá zákonného zástupce alespoň v jednom ze svých z rodičů, ustanoví soud dítěti opatrovníka a ten jej bude v řízení o předání do náhradní rodinné péče zastupovat.
- Právně volné je dítě, jehož rodiče zemřeli, byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti nebo byli omezeni ve způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu. V takovém případě je třeba, aby s osvojením souhlasil jiný zákonný zástupce dítěte (poručník).
- Souhlasu rodiče, který je zákonným zástupce dítěte, k osvojení není třeba, jestliže:
 - a) po dobu nejméně šesti měsíců soustavně neprojevoval opravdový zájem o dítě, zejména tím, že dítě pravidelně nenavštěvoval, neplnil pravidelně a dobrovolně vyživovací povinnost vůči dítěti a neprojevil snahu upravit si v mezích svých možností své rodinné a sociální poměry tak, aby si mohl dítě převzít do své osobní péče.
 - b) po dobu nejméně dvou měsíců od narození dítěte neprojevil o dítě žádný zájem, ačkoliv mu v tom nebránila žádná závažná překážka.
- O nezájmu biologického rodiče k dítěti rozhoduje soud v samostatném řízení, jehož se účastní rodič dítěte. Ustanovení o nezájmu se vztahuje i na nezletilého rodiče osvojovaného dítěte. Návrh na zahájení soudního řízení o nezájmu je oprávněn podat orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo samotný rodič. Smutné je, že toto řízení často trvá mnoho mě-

síců a někdy i léta a dítě na jeho výsledek čeká obvykle v nějakém ústavu. Soud nepřihlíží k zájmu rodiče, který projevil až po podání návrhu.

- Souhlasu rodičů, kteří jsou zákonnými zástupci dítěte, není také třeba, pokud dali souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům. Tento souhlas musí být dán osobně a písemně přítomným rodičem před soudem nebo před příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí a to nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Rodiče tento svůj souhlas mohou odvolat do doby, než je dítě umístěno na základě soudního rozhodnutí do péče budoucích osvojitelů.
- Je-li dítě ve věku, kdy je samo schopno posoudit dosah svého osvojení, je třeba také jeho souhlasu k adopci a má být k jeho vyjádření přihlédnuto, ledaže by tím byl zmařen účel osvojení.

3.1 Kdy nelze osvojit právně volné dítě

Jestliže je dítě právně volné, ale probíhá u něj řízení o určení otcovství zahájené na návrh muže, který o sobě tvrdí, že je otcem dítěte, nemůže se v takovém případě v osvojení dítěte pokračovat. V tomto případě se řízení o osvojení přerušuje až do právní moci o rozhodnutí o určení otcovství. Po soudním určení otcovství je možné osvojit dítě jen se souhlasem takto určeného otce nebo později na základě jeho nezájmu. Pokud by však takto určený otec neposkytoval záruku řádné péče, bylo by možné podle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, dítě ponechat v péči náhradní rodiny, např. na základě svěření do pěstounské péče. [14]

4 ANONYMITA OSVOJENÍ

V České republice má anonymita při osvojení svou velkou tradici na rozdíl od západních zemí. To znamená, že biologičtí rodiče dítěte nejsou účastníky soudního řízení o osvojení a totožnost osvojitelů jim není známa. Při naprosté většině adopcí nejsou rodiče dítěte účastníky řízení v případě, že dali po šesti týdnech od narození dítěte souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům, soud rozhodl o dvouměsíčním nezájmu rodičů od narození dítěte nebo šestiměsíčním opravdovým nezájmu, rodiče byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti nebo nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu. V řadě případů je anonymita osvojení v zájmu adoptivního dítěte, zvláště pokud by hrozilo nebezpečí, že biologičtí rodiče budou do výchovy dítěte nevhodně zasahovat, popřípadě vydírat či napadat osvojitele. Za anonymitu osvojení však u nás dítě platí velice vysokou daň. Na právní uvolnění čeká obvykle měsíce, někdy i léta v ústavní péči a jeho vývoj tak může být poškozen citovou deprivací.

Přitom třeba v Rakousku odcházejí děti určené pro osvojení k budoucím adoptivním rodičům přímo z porodnic a to anonymně, byť s rizikem, že si biologičtí rodiče po šesti týdnech svůj předběžný souhlas rozmyslí. Toto riziko však není velké a bohatě vyváží deprivací následky, které mohou u dítěte vzniknout následkem ústavní péče. Dále v Německu jsou odložená novorozená miminka umisťována do profesionálních pěstounských rodin, kde čekají dva měsíce na oficiální souhlas k osvojení.

U nás se děti, jejichž rodiče udělili po šesti týdnech od jejich narození souhlas k osvojení, dostanou k budoucím osvojitelům nejčastěji ve třech měsících, ale pokud se ještě čeká na rozhodnutí soudu o nezájmu rodičů, je dítěti obvykle deset nebo i více měsíců než se dostane do nové milující rodiny.

5 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

5.1 Podání žádosti

Před vlastním podáním žádosti o osvojení by si každý budoucí adoptivní rodič měl dobře zvážit své rozhodnutí. Rozhodnutí, které je závazkem na celý život a to dítě jistě je – na celý život, nelze jej vrátit. Každý budoucí rodič v té době prochází obdobím vnitřního rozhodování, kdy je odborníky doporučováno hovořit o svém úmyslu adoptovat si dítě v širší rodině. Je totiž velmi důležité, aby budoucí sourozenci, babičky a dědečkové, neteře a synovci a další příbuzní přijali adoptované dítě zcela za své.

Jakmile je budoucí rodič plně rozhodnut, že přijme opuštěné dítě, musí nejprve požádat o zařazení do evidence žadatelů o náhradní rodinnou péči. Pokud by si osvojitel své rozhodnutí v průběhu vyřizování žádosti rozmyslel, může v této fázi ještě svou žádost písemně přerušit nebo i zrušit.

Žádosti přijímá sociální odbor, oddělení sociálně-právní ochrany dětí nebo oddělení péče o rodinu a dítě úřadu obce s rozšířenou působností v místě trvalého bydliště osvojitele. Zde budoucí rodič získá formulář žádosti spolu s dotazníky pro žadatele o svěřením dítěte do své péče a požadavky a představy o dítěti (viz příloha č.1). V žádosti se žadatelé musí písemně vyjádřit, zda chtějí být po uplynutí jednoho roku od zařazení do evidence žadatelů, zařazení též do evidence Úřadu pro zprostředkování osvojení dítěte z ciziny nebo zda žádají výlučně o osvojení dítěte z ciziny. K žádosti je dále třeba připojit doklady: osobní údaje žadatele/ky, vyjádření lékaře o zdravotním stavu, údaje o ekonomických a sociálních poměrech, hodnocení zaměstnavatele, doklad o výši příjmů, kopii oddacího listu v případě manželů, doklad o státním občanstvím nebo o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na území České republiky, opis trestného rejstříku a nakonec přiložit dvě fotografie žadatelů ne starší než půl roku.

Pracovnice úřadu, která má na starost náhradní rodinnou péči, navštíví žadatele doma za účelem sociálního šetření žadatelů o náhradní rodinnou péči, z kterého sepíše podrobnou písemnou zprávu, v níž se na konci vyjadřují, zda doporučuje nebo nedoporučuje zařazení žadatelů do evidence. Ve zprávě dále uvádí charakteristiku vztahů v původní rodině, údaje o rodičích, sourozencích. Ptá se žadatelů na zájmy a záliby. U manželů zjišťuje, kdy se seznámili, za jakých okolností, jak se vyvíjel jejich vztah poté, jaký je jejich vztah dnes,

v čem si rozumí a v čem ne. Pokud mají žadatelé vlastní děti, sociální pracovníce u nich uvede bližší údaje jako je věk, jakou navštěvují školu, zdravotní stav, v případě, že jsou větší, zda s nimi žadatelé hovořili o adopci dalšího dítěte a jaké je na to jejich stanovisko. Pokud mají dítě již v osvojení, uvádí, kdy do rodiny přišlo, kolik mu bylo let, jak se adaptovalo, případné zdravotní a výchovné potíže, současný zdravotní stav, výchovné postoje žadatelů, přijetí dítěte širší rodinou a okolím. Pracovníce zkoumá bytové poměry žadatelů, kde žijí, bližší popis bytových podmínek, popíše své dojmy z návštěvy. Současně o jejich způsobu života dostane reference od sousedů z místa bydliště. Na závěr se ptá na motiv k adopci, co vedlo žadatele k tomuto rozhodnutí, zda mají nějaké zkušenosti s výchovou dětí, názor širší rodiny na přijetí dítěte, apod. Pokud sociální pracovníce neshledá závažné nedostatky, podstoupí kompletní dokumentaci k odbornému posouzení a dalšímu šetření krajskému úřadu.

5.2 Odborné posuzování

Budoucí adoptivní rodiče musí nejprve získat doporučení příslušných úřadů a na základě odborného posouzení a psychologických pohovorů jsou popřípadě i nejsou z rozhodnutí krajského úřadu zařazeni do evidence jako vhodní žadatelé o náhradní rodinnou péči. Jedná se o rozhodování v režimu správního řízení, což znamená, že v případě zamítnutí žádosti mají žadatelé možnost podat odvolání o nesouhlasu s výsledkem rozhodnutí.

Nároky na rodiče jsou v zásadě stejné, ať už se jedná o původní nebo nové rodiče (osvojitele či pěstouny). U žadatelů o osvojení se posuzuje charakteristika osobnosti, psychický stav, zdravotní stav, bezúhonnost, předpoklad vychovávat dítě, motivace k osvojení, vhodné rodinné prostředí, stabilita v manželském vztahu, je přihlíženo k délce trvání manželství i k délce společného soužití partnerů před uzavřením manželství. Zkoumá se případné nachystání již jednoho osvojeného nebo vlastního dítěte přijmout do rodiny dalšího člena rodiny.

Důvody budoucích adoptivních rodičů k přijetí dítěte do osvojení by měly vycházet z jasné, osobní motivace (vnitřního přesvědčení). Zaměstnání osvojitelů musí být stálé a mělo by umožňovat finančně zajistit dítě a rodinu. Pracovní vytíženost by měla být taková, aby osvojitelé měli dostatek času na výchovu dítěte. Zpočátku je nutné, aby jeden z rodičů mohl zůstat s dítětem doma a přizpůsobil jejich život a životní styl potřebám dítěte. Bytová

situace by měla všestranně zajistit potřeby dítěte. Osvojitelé musí mít čistý trestní rejstřík. Musí být duševně i fyzicky schopní vychovávat dítě. Věk osvojitelů by měl odpovídat přirozenému vztahu dítěte k rodičům. Osvojitelé musí dítěti poskytnout stabilní rodinné zázemí, dítě by v žádném případě nemělo být předmětem pro záchranu již nefungujícího nebo nestabilního manželství. Budoucí adoptivní rodiče by si měli dovést představit, co obnáší výchova a být schopni ji poskytnout. Osvojitelé by měli být schopni přijmout minulost dítěte a později ho umět podpořit při hledání jeho identity.

Součástí odborného posouzení je také zhodnocení přípravy na přijetí dítěte do rodiny, které probíhá v povinných přípravných kurzech pro budoucí náhradní rodiče. Tyto kurzy zajišťuje příslušný krajský úřad. Posláním kurzů je poskytnout budoucím osvojitelům nebo pěstounům potřebné vědomosti o specifických otázkách náhradní rodinné péče, zprostředkovat jim reálné informace o situaci a potřebách dětí žijících mimo vlastní rodinu a umožnit žadatelům ujasnit si představy o tom, jaké dítě chtějí a zároveň mohou přijat do své péče. V rámci příprav se žadatelé o náhradní rodinnou péči setkávají s odborníky z praxe (psychologové, pediatři, sociální pracovníci,...) a s dalšími osvojiteli a pěstouny, kteří již o přijaté dítě pečují. Mají možnost hovořit s nimi o tom, co je zajímá, předat si své osobní zkušenosti s náhradní rodinnou péčí.

5.3 Období očekávání

Po splnění všech nutných požadavků nastává období čekání. Pro mnohé budoucí rodiče je toto období obzvláště těžké, protože přemýšlí nad tím, co ještě měli říci pracovníci u sociálního šetření, co měli udělat jinak. A hlavně toto období je těžké tím, že žadatelé nevědí, jak dlouho bude trvat než jim bude svěřeno do péče jejich vytoužené dítě. Každý region má různou dobu čekání, která je ovlivněna tím, jaké žadatelé uvedli představy a požadavky o dítěti. Požadavky adoptivní dítě jsou mnohdy vyšší než mohou splňovat opuštěné děti, které potřebují rodinu. Navíc je nepoměr mezi žadateli o osvojení a žadateli o pěstounskou péči oproti dětem, které mohou být osvojeny a které jsou vhodné pro pěstounskou péči. Je hodně žadatelů o adopci a málo dětí, které jsou právně volné a naopak je hodně dětí vhodných pro pěstounskou péči, ale málo žadatelů o ni.

V tomto období mají žadatelé možnost a prostor vyhledat a seznámit se s programy různých klubů pěstounů a osvojitelů, mohou čas využít ke vzdělání a přípravě na roli rodiče.

5.4 Párování dětí a rodičů

Každá rodina má být nalezena a vybrána ku prospěchu a speciálních potřeb dítěte, nikdy ne naopak, aby bylo dítě vybíráno pro rodiče. Dítěti je vybírána vhodná rodina, která je připravena přijmout dítě takové, jaké je. To znamená se všemi jeho přednostmi, ale také s riziky ve zdravotním nebo psychickém vývoji, s jeho minulostí, s jeho osobní i rodinou anamnézou, s možnými důsledky jeho pobytu v ústavním zařízení nebo nefungující rodině, atd. Výběr rodiny pro konkrétní dítě tedy nezávisí na časovém pořadí, ale hlavně na míře tolerance a dobrém nachystání žadatelů. Je důležité, aby adoptivní rodiče rozuměli všem potřebám dítěte a byli na něj dobře připraveni. K tomu slouží psychologické vyšetření a přípravné kurzy, aby žadatelé získali dostatek prostoru a možností odhalit, na co jsou připraveni a na co ne. Jakmile je pro konkrétní dítě nalezena vhodná rodina, je vyzvána krajským úřadem k seznámení se s dokumentací dítěte. Žadatelům jsou sděleny všechny známé informace týkající se dosavadního života dítěte i jeho rodiny, informace o zdravotním a psychickém stavu dítěte, o právní situaci dítěte. Poté mají budoucí adoptivní rodiče 30-ti denní zákonnou lhůtu na to, otevřeně vyjádřit své názory a pocity a dobře si promyslet, zda chtějí s tímto dítětem navázat kontakt.

5.5 Navazování kontaktu s dítětem

V případě, že žadatelé projeví o konkrétní dítě skutečný zájem a odhodlání jej navštívit, je jim domluveno kdy a kam se mají dostavit. První návštěva dítěte je velice důležitá a na to by se měli osvojitelé dobře připravit. První dojem, hlavně u větších dětí, dělá z celkového konečného pocitu hodně a hlavně už to nelze nikdy vrátit a udělat jinak. Proto by se budoucí rodiče měli zamyslet nad tím, čím si mohou získat jeho zájem, jak se mu mohou přiblížit, čím ho potěšit. Taky by si měli připravit otázky na ředitele zařízení, kde je dítě umístěno, lékaře nebo vychovatele, protože jsou to právě oni, kdo v této chvíli o dítě osobně pečují a dobře jej znají, a tedy jen oni mohou osvojitelům poskytnout cenné rady do budoucna. Další kontakty mezi dítětem a jeho budoucími rodiči se už odvíjí zcela individuálně, záleží to zcela na dítěti, žadatelích a na dohodě s vedením zařízení. Kontakt s dítětem může probíhat v zařízení, ale také mimo něj. Z počátku je možné, aby si noví rodiče brali dítě na vycházky, později jim může být povoleno vzít si dítě domů na víkend nebo prodloužený pobyt. O pobytu dítěte mimo zařízení rozhoduje po písemném souhlasu příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností ředitel zařízení.

U kojenců zpravidla nebývá s navazování kontaktu žádný problém. Pouze pokud jde o dítě s vážnějším zdravotním stavem, je vhodné, aby se noví rodiče naučili o dítě pečovat pod vedením odborného zdravotního personálu. Většina kojeneckých ústavů má možnost poskytnout osvojitelům v jejich zařízení několikadenní pobyt, aby se naučili o dítě pečovat než bude svěřeno do jejich péče. Pro snazší přechod do nové rodiny je vhodné při propuštění sebou vzít dítěti hračku, na kterou bylo zvyklé. Výhodou je udělat dítěti fotodokumentaci od přijetí, aby nemělo moc černých míst ve svém životě.

U starších dětí to bývá mnohdy složitější, protože za začátku je na straně dítěte pochopitelná nedůvěra vůči novým lidem, vždyť kolik lidí se v jejich životě už vystřídalo, kolik vychovatelů prošlo jejich životem. Proto dítě může být nesmělé a odtažitě. Noví rodiče se musí obrnit trpělivostí, nesmí na dítě tlačit, vnucovat se mu, musí mu poskytnout dostatek času, aby mohla být vytvořena oboustranná náklonnost, na základě které může dítě teprve bez problémů přejít ze zařízení, kde do teď vyrůstalo, do péče nových rodičů.

5.6 Předadopční péče

Před rozhodnutím soudu o osvojení musí být dítě po dobu nejméně tří měsíců v péči budoucích osvojitelů, po kterou dochází k adaptaci dítěte i žadatelů na novou situaci. Jedná se o tzv. předadopční péči, která je dána ze zákona. Jestliže budoucí adoptivní rodič o dítě před osvojením již alespoň tři měsíce pečoval na základě pěstounské nebo poručenské péče či na základě svěřeni dítěte do výchovy, podmínka předadopční péče před osvojením se nevyžaduje. To by platilo i v případě, pokud by se stalo, že by budoucí osvojitel o dítě nejméně tři měsíce osobně pečoval jen fakticky, bez úředního rozhodnutí, např. pokud by se ujal ztraceného dítěte nebo pečoval o dítě, které mu rodiče původně svěřili jen na krátkou dobu.

V tomto období je možné si ověřit a zvážit, zda jsou naplněny předpoklady pro vytvoření pevného svazku mezi dítětem a novou náhradní rodinou. V průběhu této doby orgán sociálně-právní ochrany dětí sleduje průběh péče a podává zprávy příslušnému soudu.

5.7 Vzniká nová rodina

V případě, že nenastaly žádné komplikace, adaptace dítěte a jeho nových rodičů no novou situaci proběhla bez potíží a všichni tři si spolu rozumí, tak nastává důvod k radosti, neboť

právě vznikla nová rodina. Sen a touha žadatelů se staly skutečností. S příchodem dítěte do rodiny se zpočátku změní chod a rytmus domácnosti, změní se finanční situace rodiny a způsob využívání osobního volna osvojitelů. O to více je důležitá podpora nejbližšího rodinného okolí a blízkých přátel osvojitelů, kteří s nimi budou sdílet novou situaci.

Nastává náročný a dlouhý proces sbližování, zvykání si, přijetí a zvládnutí této nové skutečnosti. Jsou to především osvojitelé a jejich rodina, které dítě ovlivňuje a vychovává. Prosto po převzetí dítěte mohou nastat jisté obtíže ovlivněné genetickou výbavou dítěte, jeho schopnostmi, možnostmi a zkušenostmi z předchozího období, kdy vyrůstalo v ústavu. Tyto problémy mohou nastat především u starších dětí, které doposud vyrůstaly v jiném než rodinném prostředí a změna prostředí pro ně znamená především rozloučení se se "svými" lidmi, na které bylo doposud zvyklé, s určitými denními návyky a zaběhlými způsoby chování. Proto je zpočátku velice důležité zvolit vhodný způsob, jak připravit a seznámit dítě s novým prostředím a se členy nové rodiny. Je možné, že dítě již v minulosti zažilo nějaké zklamání, ztrátu někoho blízkého, pocit neúspěchu a zoufalství. Teď má strach z toho co přijde, bude ho mít někdo rád? To se většinou projeví tak, že nového rodiče ani na chvíli neopustí, bude vyžadovat jeho neustálou pozornost a zájem. Dítě může být občas i nějakým způsobem agresivní vůči jiným dětem, bude rozbíjet hračky, může být zlé. Osvojitelé by měli vědět, že tímto způsobem dává dítě najevo, že má strach samo o sebe, o svou budoucnost, o nekončící lásku a pozornost rodičů. Osvojitelé by proto měli hned od samého začátku soužití jasně a pečlivě vymezit určitá pravidla chování, aby bylo jednoduše srozumitelné, co je přijímáno, co chváleno a co je odmítáno. Rodiče by se měli svému dítěti dostatečně věnovat, mít pro něj vždy čas, snažit se mu porozumět, nezapomínat na pohlázení, ujištění, že jsou na blízku. Dítě potřebuje čas, trpělivost, laskavé zacházení než znovu získá ztracenou důvěru, než se zahojí všechny jizvy a zklamání z předchozího období. Pokud však už určité problémy budou trvat příliš dlouho a sami rodiče situaci příliš dobře nezvládnou, měli by se obrátit na odborníky, kteří jim pomohou.

V rodině, kde už žijí děti bez ohledu na to, zda jsou vlastní nebo osvojené, mohou nastat jiné problémy. Nové dítě ovlivní život celé rodiny a zamíchá sourozeneckou hierarchií, proto se doporučuje, aby přijaté dítě v rodině bylo nejmladší. Rodiče by se měli rozhodnout, zda by se mezi sourozence lépe hodil chlapec či holčička nebo zda na pohlaví nezáleží. Před příchodem dalšího dítěte je zapotřebí získat souhlas všech dětí, které v rodině jsou, protože právě jim po příchodu nového brášky nebo sestřičky přibudou některé povinnosti a

omezení. Po příchodu nového člena rodiny se rodiče nesmí zapomenout věnovat ostatním dětem, zvláštní pozornost by měli věnovat dítěti, které je věkově nejbližší přijatému dítěti. Pro toto dítě je nejtěžší vyrovnat se s konkurencí nového mladšího sourozence, proto potřebuje více ujištění než dřív, že ho mají rodiče pořád rádi a vždycky si na něj nejdou čas. Nové dítě by nemělo být vhozeno do klubka sourozenců, ale mělo by mít možnost dělat nějakou činnost pouze s jedním sourozencem a jindy zase s druhým. Pokud je nové dítě natolik velké, že se s ním dá komunikovat, je třeba ho seznámit s nepsanými pravidly, která se v rodině dodržují. Dítě, které přijde z ústavu, je zvyklé zcela na jiné kulturní prostředí a některé věci pro rodinu běžné nezná a řada věcí ho nenapadne.

Nestandardní situaci tvoří přijetí romského dítěte v majoritní (neromské) rodině nebo do rodiny mezi sourozence jiné barvy pleti. V takovém případě je potřeba, aby si osvojitelé dávali velký pozor, aby všechny problémy dítěte neměly univerzální nálepku – Rom. Vhodné je, aby náhradní rodiče měli kontakt s dalšími rodinami, které adoptovali a vychovávají romské dítě.

6 TYPY ADOPCÍ

Je několik druhů adopcí, které jsou definovány podle provedení (osvojení zrušitelné a nezrušitelné) a podle místa a původu dítěte (domácí a mezinárodní – závisí na tom, zda se dítě narodilo v České republice nebo v jiné zemi). Adopce začíná rozhodnutím biologických rodičů umístit své ještě nenarozené nebo již narozené dítě do jiné náhradní rodiny nebo ústavu. Zvláštním typem osvojení je přímá adopce přes FOD, kdy sami rodiče svěřují své dítě konkrétním osvojitelům.

6.1 Zrušitelné osvojení

Zrušitelné osvojení, též nazývané “osvojení I.stupně“ nebo “prosté osvojení“, je osvojení, které je možné ze závažných důvodů soudní cestou zrušit. Návrh na zrušení osvojení může podat buď osvojitel nebo zletilý osvojenec. Zrušením osvojení znovu vznikají vzájemná práva a povinnosti mezi osvojencem a jeho biologickou rodinou a dítě nabývá opět svého dřívějšího příjmení. Zrušitelně lze osvojit dítě bez ohledu na věk ihned po uplynutí tříměsíční předadopční péče, v případě novorozenců tedy ve třech měsících. Adoptivní rodiče se nezapisují do matriky ani do rodného listu jako rodiče, ale zůstávají tam uvedeni biologičtí rodiče dítěte.

6.2 Nezrušitelné osvojení

Nezrušitelné osvojení podle názvu nelze zrušit. Pokud by osvojitelé nemohli nebo nechtěli o osvojené dítě osobně pečovat, mají stejné možnosti jako v případě vlastního dítěte (svěření dítěte do jiné náhradní rodiny, do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo do ústavní výchovy). Osvojitelé jsou na základě soudního rozhodnutí zapsáni v matrice i v rodném listu dítěte namísto biologických rodičů dítěte. V matrice je přepsání uděláno formou opravy, nic se neškrtná, aby v budoucnu mohlo adoptované plnoleté dítě najít jména svých biologických rodičů. Pokud dítě osvojí osamělá osoba, je z matriky i z rodného listu vypuštěn zápis o druhém rodiči dítěte, používá se termín “neuveden“. Nezrušitelně lze osvojit jen dítě, které je starší jednoho roku. Po roce věku lze nezrušitelně osvojit dítě, které bylo předtím osvojeno zrušitelně. V praxi jsou novorozenci osvojováni nejprve zrušitelně a po dosažení jednoho roku věku nezrušitelně.

6.3 Přímá adopce

Přímá adopce je takový typ osvojení, při němž dítě do předadopční péče svěřují konkrétním osvojitelům sami rodiče nebo jeho zákonní zástupci. V zemích EU je to zcela běžný typ adopce, protože je v zájmu ochrany dítěte před citovou deprivací, aby přešlo k osvojitelům rovnou z porodnice. Náš stát tento typ osvojení bez mezistanice v kojeneckém ústavu nezprostředkovává a vyňal ji ze své kompetence, ačkoli zákon o rodině tuto adopci uvádí na prvním místě. Podle Ministerstva práce a sociálních věcí si přímou adopci mezi sebou mohou domluvit pouze sami biologičtí rodiče a budoucí osvojitelé, pokud se navzájem neznají. [16] Jestliže ale rodiče nikoho vhodného, kdo by chtěl osvojit jejich miminko, neznají a obrátí se FOD, ten jim přímou adopci díky mezerám v právním systému legálně zprostředkuje.

6.4 Mezinárodní adopce

Mezinárodní adopce je poskytnutí dítěte k adopci mimo zemi, kde se dítě narodilo. Tato forma náhradní rodinné péče je možným řešením v případě, pokud se dítěti nepodaří nalézt náhradní rodinu v zemi původu. Právně volné děti, pro které se během 6 měsíců nepodaří nalézt vhodnou rodinu v České republice, jsou nabídnuty do osvojení v cizině. Probíhá to prostřednictvím Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně. Pokud by se stalo, že se dítěti podaří nalézt rodinu v cizině a i České republice, je upřednostňována česká rodina, neboť dle Úmluvy o právech dítěte má dítě přednostní právo žít v zemi svého původu. Naopak pokud se pro žadatele o osvojení nepodaří vytipovat vhodné dítě z celé České republiky, je možné, pokud si to přejí a písemně to uvedli ve své žádosti, po jednom roce od zařazení mezi vhodné žadatele pro ně začít hledat dítě v cizině. Mezinárodní osvojení je upraveno Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení. Vypracovala a přijala ji Haagská konference mezinárodního práva soukromého v roce 1993. V České republice vstoupila v platnost dne 1.6.2000 a spolu se zákonem o sociálně-právní ochraně dětí umožňuje osvojení dětí do ciziny a z ciziny. [14] Haagská úmluva jasně stanovuje postup při osvojení dítěte do zahraničí, určuje povinnosti a kompetence jednotlivých institucí, definuje právo dítěte na přednostní osvojení v zemi svého původu, zaručuje biologickým rodičům anonymitu a vylučuje jakékoli zisk z adopcí.

7 DŮVODY K ADOPCI

7.1 Ze strany biologické rodiny

Důvody, proč dá dobrovolně biologický rodič své dítě k adopci, se člověk od člověka a případ od případu liší. Biologičtí rodiče mohou mít spoustu důvodů, proč dají dítě k adopci, hlavně v oblasti finanční, sociální a psychické. Rodiče mohou dát své dítě k adopci, protože se o něj nemohou nebo nezvládnou adekvátně postarat. V případě velmi mladých rodičů může být příčinou citová nevyzrálost a nedostatečné hmotné a finanční zajištění. Mladá svobodná dívka může být na nátlak rodiny přinucena vzdát se dítěte, třeba z důvodu jiné etnické rasy otce dítěte, protože konvenční rodina by takové dítě nikdy nepřijala nebo pro stud před tím, co by si o nich mysleli lidé, kdyby měla jejich dcera dítě a nebyla vdaná. Rodiče dítěte mohou ztratit práci a ocitnou se ve složité finanční situaci a nemají rodinu, co by se jim o dítě postarala, proto mohou dítě umístit do náhradní rodinné péče. Roli hrají i náboženské důvody, např. u muslimek, jež nesmějí mít pohlavní styk před svatbou, proto své dítěte někde odloží nebo poskytnou k osvojení. Také matky, co otěhotněly po znásilnění často dávají dítě k adopci, protože pohled na dítě v nich znovu vyvolává vzpomínky na tu událost. Je spousta životních osudů a s tím související množství důvodů, proč se jedinec rozhodne dát své narozené dítě k adopci. Co se mu při tom odehrává v hlavě, se můžeme jen domnívat. V těchto případech je pro rodiče rozhodující fakt, že chtějí pro své dítě lepší život než cítí, že by mu mohli sami poskytnout.

Pak tu jsou případy, kdy rodič ztratí svá práva na dítě nedobrovolně a dítě je z nařízení soudu a sociálních úřadů odebráno z domova, přemístěno do ústavu a následně umístěno do náhradní rodinné péče. To se může stát, když jsou děti svými rodiči týrány, zanedbávány nebo zneužívány.

7.2 Ze strany osvojitelů

Běžným důvodem proč lidé adoptují dítě je neschopnost vlastní reprodukce, často způsobená neplodností. Jindy je tu samotný člověk, který postrádá partnera, ale přeje si mít dítě. Někdo přistoupí k adopci z ryze praktického hlediska pro to, aby se vyhnul případnému přenosu dědičného onemocnění nebo pokud existuje riziko zdravotních komplikací sou-

visejících s těhotenstvím a porodem. Někdo adoptuje dítě z čistě nesobeckého a altruistického důvodu, aby poskytl opuštěnému dítěti nový domov a milující rodinu.

Je naší instinktivní výbavou chtít mít děti. Pud rozmnožovací a pohlavní, zajišťující zplození potomstva a pud rodičovský, který zajišťuje ochranu a další vývoj už zplozeného potomstva. Nemít děti je u většiny lidí zafixováno jako něco proti přírodě. Pak je tady řada společenských a psychologických činitelů. Mít potomka z nás dělá před veřejností tzv. normální lidi. Není žádný rozdíl v tom, co dítě přináší rodičům vlastním, rodičům nevlastním, pěstounům nebo osvojitelům. Je několik psychických potřeb u dospělých lidí, které jsou uspokojovány a naplněny jen životem s dětmi.

1. Potřeba stimulace a náležitého zásobení podněty

Jde o to, aby život dospělého člověka nebyl prázdný a nudný. Lidé potřebují zaměstnání a rozptýlení, které jim může přinést jediné dítě. S dětmi se člověk nenudí i o starosti je postaráno. Už jen to naše známe přísloví muselo z něčeho vyjít: „Malé děti - malé starosti, velké děti - velké starosti.“ Bezdětní lidé často prožívají pocity prázdnoty, cítí, že všechno mají, ale nemohou si toho dostatečně užít, protože s nimi není nikdo, kdo by to s nimi sdílel. Potřebují podněty, jaké dává živý tvor – dítě, s kterým je navždy spojena a propojena jich budoucnost. S dítětem prožívají starosti i radosti, pocit hrdosti nad jeho úspěchy a zklamání nad jeho neúspěchy. V době, kdy rodiče pocítí úzkost při jeho nemoci nebo jiné nepříjemnosti, uvědomí si, jak hluboce propojili svůj osud s osudem jeho. Dítě je předmětem jejich výchovného působení a současně se také ovlivňují navzájem, rodiče vychovávají děti a děti vychovávají rodiče, dítě zraje do dospělosti a rodiče současně s tím zrají k životní moudrosti. Podněty, které dítě přináší jsou neopakovatelné a nikde jinde nezískatelné. Soužitím s dítětem se člověk stává zkušenější.

2. Potřeba smysluplného světa

Když osvojitelé adoptují dítě, objeví se pocit, že teprve život s dítětem jim dal nějaký smysl. Do té doby tu byli partneři jen sami pro sebe a to je málo. Rodiče v dítěti získají někoho, o koho se mohou starat a kdo se jednou postará o ně. Mají komu odkázat svůj majetek, protože proč jinak by se v životě tak dělali a tolik by si odříkali, pro ně se šetřili, pro ně se nakupuje, pro ně se plánuje. Dítě dává svým rodičům směr, cíl a smysl v jejich jednání a myšlení.

3. Potřeba životní jistoty

Rodiče získají v dítěti životní jistotu v blízkosti. Je tu někdo, k němuž jsou vázáni hlubokým citovým poutem. I když dítě jednou odejde z domu a založí si vlastní rodinu, nikdy své rodiče citově neopustí. V pozadí rodičů bude vždy představa, že se o ně ve stáří bude mít kdo postarat. Ve vztahu k dítěti mají rodiče větší záruku své životní bezpečnosti a svého citového uspokojení. To vše dodá rodičům pocit bezpečí a umožní jim cílevědomou aktivitu.

4. Potřeba pozitivní identity čili vlastního já

Znamená to přijetí sama sebe a své společenské hodnoty. I náhradní rodičovství přináší společenskou hodnotu. Z páru se stane rodina a ta se stane předmětem legislativy, neboť o nich je celý zákon o rodině. Když mají manželé dítě, ostatním se k nim začnou chovat jinak než když dítě neměli. Pár vystoupí z anonymního davu a stane se rodinou se svými potřebami, nároky a právy. Na vědomí to bere zaměstnavatel a úřady. Rodič se začne bavit s jinými rodiči a navzájem si předávají své zkušenosti a rady. Dítě bude už navždy potřebovat své rodiče a ti si díky tomu nejvíce uvědomí svou společenskou hodnotu.

5. Potřeba naděje a životní jistoty

Při naplnění této potřeby začnou rodiče uspokojivě prožívat osobní běh života. Májí-li rodiče jednou děti, pořád se na něco těší, něco vyhlíží, plánují budoucnost dítěte i svou vlastní. V dětech bude i po smrti osvojitelů pokračovat vše, co jim předali za dobu vzájemného soužití dílem jejich výchovy. To z jejich života nezmizí, ale bude se předávat dalším generacím. To je pro osvojitele podstatné a nevdí jim, že děti nepředají do dalších generací jejich genetický vklad.

8 EMOCIONÁLNÍ STRÁNKA ADOPCE

U mnoha dětí je shodné období, kdy hledají svůj původ, svou identitu, potřebují znát své kořeny, je to velice kritické období. Stejně tak jako každý z nás někdy pátral ve své minulosti, chtěl poznat historii své rodiny, dozvědět se něco o svých předcích, o jejich charakterech, vlastnostech a schopnostech. Je normální si klást otázky jaký je náš původ, odkud pocházíme, po kom jsme. Je to část odpovědi na otázky „Kdo jsem?“ a „Kam patřím?“ – otázky, které jsou u všech dospívání dětí normální, ne jen pro děti z adoptivních rodin. Tyto otázky jsou o to důležitější pro děti, které žijí v náhradní rodinách, přestože cítí lásku svých adoptivních rodičů a žijí v milujícím a podporujícím rodinném prostředí. Budou zvědaví na svou biologickou rodinu, budou chtít vědět, kde se narodily, jaké bylo jejich dětství a proč je někdo nechtěl. V takové chvíli tu musí být noví rodiče, kdo jim v pravý čas a vhodnou formou přiměřeně k věku dítěte objasní záhady jejich minulosti. Osvojitelé by měli být připraveni na tyto otázky trpělivě odpovídat. Historii okolo adopce a původní biologické rodiny dítěte by měli osvojitelé opakovat vždy stejným způsobem, nijak by neměli svá sdělení měnit, pouze přidávat další fakta s ohledem na věk a touhu dítěte znát vše o sobě. Nezodpovědné, zamlčené informace nebo nepravdivé výmluvy mohou pouze uškodit vývoji osvojeného dítěte nebo vést k následnému trvalému vytracení důvěry dítěte vůči adoptivním rodičům. Je dobré seznámit příbuzné a nejbližší osoby s pravdivou verzí, kterou podáváte dítěti, aby i oni nebyli zaskočení a vždy věděli, co dítěte říct až samo začne pátrat a přesvědčovat se o tom, zda mu adoptivní rodiče řekli pravdu. Otázkou je kdy a jakým způsobem začít s dítětem hovořit o jeho původu. V tom by osvojitelům měli pomoci zkušení psychologové, lékaři nebo sociální pracovníci. Některé adoptované děti se v dospělosti rozhodnou vyhledat své biologické rodiče a zjistit o nich více buď jen z čisté zvědavosti nebo z ryze praktického hlediska jako je přát si poznat více ze své rodinné anamnézy. Koncept dnešní rodiny je nesmírně odlišný než byl před 50 lety, kdy rodina obvykle znamenala dva oddané rodiče a jejich děti. Dnes mnoho mladistvých žije ve smíšených rodinách s nevlastními a polovičními sourozenci, hodně jich vyrůstá v domácnosti s jedním rodičem. Adoptivní rodiny jsou pouze jiný typ rodiny. Ve skutečnosti jsou v adoptivních domovech méně časté problémy jako je zneužívání dítěte či rozvod rodičů než v ostatních rodinách. Studie také ukázaly, že děti z adoptivních rodin mají sklon být úspěšní a vyrůst ve více altruistické lidi než je průměrně běžné.

9 CO VŠECHNO JE POTŘEBA PO PŘEVZETÍ DÍTĚTE DO NOVÉ RODINY VYŘÍDIT

Po převzetí dítěte do rodiny je zapotřebí vyřídit spoustu potřebných věcí nezbytných pro normální a legální život dítěte u nových rodičů.

- Registrace dítěte u obvodního pediatra

Při propuštění dítěte z ústavní péče a přijetí dítěte do nové rodiny bude osvojitelům předána propouštěcí lékařská zpráva a očkovací průkaz dítěte, případně bude vše odesláno přímo na adresu obvodního pediatra, kterého si rodiče předem vybrali. Osvojitelé by se měli s dítětem co nejdříve dostavit k pediatrovi na lékařskou prohlídku, protože je pravděpodobné, že si zprávu pediatra vyžádá soud během soudním řízení při rozhodování o svěřeni dítěte do náhradní rodinné péče, protože soud mimo jiné také zkoumá, jak dítě v nové rodině prospívá po zdravotní stránce. Proto je důležité, aby pediatr mohl zhodnotit vývoj zdravotního stavu dítěte za celé období, kdy o něj osvojitelé pečují a které předchází soudnímu řízení (předadopční péče).

- Registrace dítěte u zdravotní pojišťovny

Při propuštění dítěte z ústavní péče dostanou osvojitelé také jeho kartičku zdravotní pojišťovny. Většina dětí bývá zaregistrována u Všeobecné zdravotní pojišťovny. Pokud by osvojitelé chtěli dítě zaregistrovat u jiné pojišťovny, u stejné jako jsou oni sami, je možné to provést až po pravomocném rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do jejich péče.

- Přihlášení dítěte ve škole

Toto se samozřejmě týká jen dětí, které již školu navštěvují. V době, kdy budoucí rodiče s dítětem navozují kontakt, je zpravidla zapotřebí, aby si domluvili vše potřebné ve škole, kam mají v úmyslu osvojitelé dítě přihlásit, aby později měli jistotu, že škola dítě přijme. Do školy, kam dítě z ústavního zařízení dochází, nahlásí adresu vybraného školního zařízení, aby tam mohly být zaslány všechny potřebné dokumenty dítěte.

- Přihlášení dítěte k trvalému pobytu

U dítěte je zapotřebí ohlásit změnu místa trvalého bydliště.

- Příjmení a jméno dítěte, rodný list, rodné číslo

Po osvojení dítě získává příjmení nových rodičů. Je třeba dostavit se na rodnou matriku dítěte za účelem výměny rodného listu. V případě nezrušitelného osvojení soud rozhodne, aby noví adoptivní rodiče byli zapsáni též v matrice na místo biologických rodičů. Změnit mohou osvojitelé také křestní jméno dítěte. A to v době od právní moci rozsudku o osvojení, kdy souhlasným prohlášením před matričním úřadem zvolí jiné jméno než, které je zapsáno v matriční knize. Z hlediska zachování a nepoškození identity a sebeúcty dítěte se tento krok zcela nedoporučuje u dítěte, které je již se svým křestním jménem identifikováno, ledaže by si změnu samo přálo. V případě nalezeného dítěte nebo dítěte neurčeného jména rozhodne o jeho jménu soud při soudním řízení o osvojení a to na návrh osvojitelů. U rodného čísla dítěte lze provést změnu koncovky a to na základě nového nebo opraveného rodného listu na výdejovém místě, které přidělilo původní rodné číslo.

- Návštěva sociální pracovnice

V době, kdy probíhá předadopční péče navštíví pracovnice sociálního odboru za účelem sociálního šetření osvojitele v místě jejich trvalého bydliště, které bude sloužit jako jeden z podkladů pro soudní řízení. Proto je zapotřebí být s ní v kontaktu a převzetí dítěte do jejich péče jí včas nahlásit.

- Nahlášení zaměstnavateli

Po převzetí dítěte do péče osvojitelů je třeba ihned nahlásit zaměstnavateli, u kterého lze uplatnit nárok mateřskou a rodičovskou dovolenou. Mateřskou a rodičovskou dovolenou při převzetí dítěte do péče jiné osoby než jsou jeho biologičtí rodiče upravuje § 197 zákona č.262/2006 Sb. zákoníku práce. [14] Mateřská dovolená se poskytuje ženě v délce 22 týdnů ode dne převzetí dítěte, nejdéle však do dne, kdy dítě dosáhne jednoho roku věku. Rodičovská dovolená se poskytuje ženě nebo i muži do tří let věku dítěte, nejméně však 22 týdnů (tzn. pokud má dítě pár týdnů do dovršení tří let, rodičovská dovolená uplyne 22 týdnů od převzetí dítěte do péče a nikoli při dovršení tří let věku dítěte). Pokud je osvojeno dítě starší tří let a mladší sedmi let, přísluší osvojiteli rodičovská dovolená v délce 22 týdnů.

10 BABYBOXY

K odkládání novorozenců docházelo odpradávná. Už v antickém Římě byly děti odkládány na veřejných tržištích. Ve Francii byli již v 5. století u kostelů položeny mramorové mísy, do kterých bylo možné nechtěné děti odložit. V italském Miláně byl v roce 787 založen jeden z prvních domů pro odložené děti. V dnešní době, kdy stoupá počet novorozenců nalezených v kontejnerech na odpad, zavražděných nebo odložených na nejrůznější místa, byl důvodem, který vedl k rozhodnutí u nás babyboxy nainstalovat. S myšlenkou na zřízení babyboxů přišli Roman Hanus a Ludvík Hess. Babyboxy provozuje Nadační fond pro odložené děti Statim a jeho sesterské občanské sdružení Bybybox pro odložené děti Statim, kteří tak chtějí pomáhat dětem, rodičům a matkám, které se v tísní nedokáží postarat o novorozence. Schránky na odložení dětí mohou nabídnout matkám východisko z krajní životní situace. Výhodou proti doposud všem nabízeným možnostem je absolutní anonymita rodiče a odložení dítěte do babyboxu není trestným činem. Odpůrci babyboxů tvrdí, že zřízení schránek zvýší počet odložených dětí. Ale tyto schránky pomáhají především zachraňovat životy dětí. Do dnešní doby existuje v České republice již 8 babyboxů (viz příloha č.4), ale v plánu jich je zřídit celkem 20. K datu 1.3.2008 pomohly tyto schránky u nás zachránit 11 dětí. [15]

10.1 Jak schránka funguje

Babybox je nerezovou schránka zabudovaná do zdi. Je opatřena dvěma dvířky, z ulice, která lze otevřít jen jednou, a z areálu nemocnice, které jsou na klíč. Takže pokud do ní osoba vloží dítě, po zavření už nelze dvířka zvenčí otevřít a dítě proto nemůže nikdo kromě zdravotnického personálu vzít. Existují i schránky, které se uzavřou automaticky, pokud by je odkládající osoba sama nezavřela. Pro odkládající osobu je ve schránce připraven lístek s informací o dalším osudu dítěte a o možnostech, jak jej získat zpět. Vnitřní prostor je vytápěný na teplotu 28-30⁰C., při otevření dvířek se spustí vytápění na teplotu 37⁰ C a současně je zahájeno větrání vnitřního prostoru. Box je osvětlen. Je zaznamenáno každé otevření dvířek. Box je opatřen monitorem, který snímá obraz vnitřní části schránky a spustí se v okamžiku otevření dvířek z ulice. Prostor kolem schránky není a snímán kamerami, poblíž nehlídkuje policejní auto s cílem zadržet osobu, která dítě odložila.

10.2 Postup při spuštění signálu ve zlínské nemocnici

V Krajské nemocnici Tomáše Bati ve Zlíně byl 6.12.2007 otevřen v pořadí pátý babybox. Je umístěn zvenčí, v přední části areálu nemocnice. Když do boxu osoba vloží dítě a uzavře dvířka, aktivuje se automatický světelný, zvukový a obrazový systém, který je napojen na 24 hodinovou stálou službu ve vrátnici vstupní brány nemocnice. Služba vrátnice neprodleně informuje sloužícího lékaře, ředitele nemocnice a zavolá na novorozenecké oddělení. Sloužící sestra vyzvedne klíč od boxu, který je umístěn na 4. etáži porodnice, a kočár, kde jsou pomůcky na ošetření dítěte a balík první pomoci, a spolu s lékařem vyrazí k boxu. Během pár minut je dítě v rukou lékaře. Po eventuálním poskytnutí první pomoci odnášejí dítě na novorozeneckou JIP, kde lékař dítě vyšetří.

Obr. 2. Fotka zlínského babyboxu

10.3 Postup v případě nalezení dítěte odloženého do babyboxu

Poté co rodič odloží dítě do babyboxu, je dítě převezeno do zdravotnického zařízení, kde mu je poskytnuta odpovídající zdravotní péče. Nemocnice je poté povinna o odloženém dítěti informovat místní orgán sociálně-právní ochrany dětí. Pokud nalezené dítě jeví známky poranění nebo není živé, ihned se informuje policie, v ostatních případech se policii žádné hlášení nepodává.

Pokud není totožnost dítěte známá, orgán sociálně-právní ochrany dětí podá podnět soudu na předběžné opatření, kterým se dítě svěří do péče žadatele o osvojení nebo o pěstounskou péči či do péče příbuzné osoby nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či kojeneckého ústavu. Soud ustanoví dítěti poručníka.

Pokud tomu nic nebrání, dítě je umístěno do náhradní rodinné péče. V případě, že by se biologičtí rodiče o dítě přihlásili, je tu možnost vrácení dítěte rodičům. Pokud je totožnost dítěte známá (u dítěte byl rodný list,...), orgán sociálně-právní ochrany dětí zkontaktuje rodinu dítěte a nabídne jim pomoc a podporu při řešení jejich nepříznivé situace, v případě, že se rozhodnou dítě si ponechat. V případě, že nebude možné zajistit návrat dítěte do vlastní rodiny, pokusí se příslušný orgán získat souhlas obou rodičů s osvojením. Cílem je zajistit, aby se odložené dítě vrátilo co nejrychleji do vlastní rodiny nebo aby pro něj byla nalezena náhradní rodina v co nejkratší době.

11 FOD – FOND OHROŽENÝCH DĚTÍ

Fond ohrožených dětí je občanské sdružení na pomoc dětem týraným, zanedbávaným, zneužívaným, opuštěným nebo jinak sociálně ohroženým. FOD působí na celém území České republiky od dubna 1990. Mezi jeho hlavní směry činnosti patří vyhledávání týraných, zanedbávaných, zneužívaných a opuštěných dětí s cílem zlepšit jejich osud, vyhledávání náhradních rodin pro obtížně umístitelné děti pro jejich se zdravotní handicap, provoz krizové linky (tel.č. 776 833 333), pomoc matkách, které tají těhotenství a porod, poskytnutí poradenské a hmotné pomoci rodinám v nouzi, snaha o sanaci rodin s dětmi v krizové situaci, osvěta a snaha o zlepšení legislativy a praxe na úseku sociálně-právní ochrany dětí, provoz azylových domů pro rodiny s dětmi a mládež bez domova, projekt „Klokánek“ jako rodinná alternativa ústavní péče, projektem „Střecha“ pomáhá vřazování do společnosti dětem z dětských domovů, které po dosažení zletilosti nemají zázemí ve vlastních rodinách, zprostředkovávání přímých adopcí na žádost matky dítěte. [16]

11.1 Přímá adopce přes FOD

Nejčastěji je to těhotná žena, které se na FOD sama obrátí s žádostí o zprostředkování přímé adopce a nalezení vhodné osvojitelské rodiny pro své dítě. Budoucí matka se na své přání může s budoucími osvojiteli setkat a rozhodnout se, zda právě jim chce svěřit své dítě. Po propuštění z porodnice sama matka předává dítě prověřeným žadatelům o osvojení. Pokud se rozhodne, že se s osvojiteli setkat nechce, zajišťuje předání miminka pracovník FOD. Výhodou této přímé adopce je, že děťátko přichází k novým rodičům hned z porodnice, ve stáří několika dnů, a hlavně se vyhne pobytu v kojeneckém ústavu. Dítě musí být předáno do péče osvojitelů na území FOD a to až po sepsání záznamu o „Předání dítěte do předadopční péče“. Po uplynutí tříměsíční předadopční péče podepíše matka na příslušném úřadě souhlas s osvojením dítěte. Anonymita přímé adopce může být zajištěna několika způsoby. Vlastním návrhem rodiče dítěte na zbavení rodičovské zodpovědnosti. Nebo pokud si to matka nepřeje, nemusí být účastníkem soudního řízení o osvojení a nechá se v řízení zastupovat. V takovém případě si soud pouze vyžádá návštěvu sociální pracovníce, při níž matka svůj souhlas s osvojením i zbavením rodičovské zodpovědnosti potvrdí. Jedinou nevýhodou přímé adopce je, že si matka může své rozhodnutí až právní moci osvojení rozmyslet a svůj souhlas s osvojením odvolat. S tímto rizikem musí osvojitelé počítat. Pro dítě je však lepší, když se z osvojitelské rodiny vrátí k matce, než když na její rozhod-

nutí čeká v ústavu. Od prvního případu v roce 1995 k 1. 8. 2003 zprostředkoval FOD 46 případů přímé adopce, z toho jen v jednom případě si matka své rozhodnutí v den předání svých dvojčátek rozmyslela. V ostatních případech zůstala miminka u nových rodičů. [16]

V rámci přímé adopce přes FOD může na žádost biologické matky dítěte proběhnout tzv. „utajená adopce“, kdy žena uvede jako své trvalé bydliště adresu osvojitelů, celé řízení o osvojení proběhne pak tam a úřady místa bydliště matky se nic nedozví. Tím je adopce utajena nejen před rodinou a známými biologické matky, ale i úřady.

11.2 Klokánek

Klokánek je projekt Fondu ohrožených dětí, jehož cílem je rodinná alternativa ústavní péče. Ústavní výchovu nahrazuje přechodnou rodinnou péčí na dobu, než se dítě může po vyřešení nebo zlepšení situace vrátit domů, nebo než je pro něj nalezena trvalá náhradní rodina pomocí osvojení či pěstounské péče. Neboť ústavní péče znamená pro dítě další trauma, které často pociťuje hůř než ponechání v dosavadním prostředí, na které si již zvyklo, a následkem toho vzniká psychická deprivace, která se projevuje celkovým opožděním vývoje a negativně ovlivňuje psychický a citový vývoj dítěte až do dospělosti. Tomu se FOD svým projektem snaží zabránit zprovozněním prvního Klokánku v Žatci v září r. 2000. Klokánky mají statut zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. [16]

O děti nejčastěji pečují střídavě po týdnu dvě "tety", které jsou s nimi i v noci a svou přítomností a uklidňováním jim dodává pocit jistoty a bezpečí. V jedné "klokaní" rodině jsou zpravidla čtyři děti, více jen v případě sourozenců nebo pokud je to krátkodobé. Klokánky přijímají děti bez ohledu na věk, proto není třeba rozdělovat sourozence. Děti lze přijmout na základě předběžného soudního opatření, na žádost rodičů nebo i na žádost samotného dítěte. Je-li dosavadní škola v dosahu, navštěvují děti svou původní školu, takže nemění spolužáky ani kamarády. V Klokánku jsou děti jen po dobu nezbytně nutnou (v průměru to činí 6 měsíců) než se vyřeší jejich rodinná situace a ony se mohou vrátit domů nebo než je pro ně nalezena trvalá náhradní rodina. Přibližně 70 % dětí se vrací do své původní rodiny a 20 % přechází do trvalé náhradní rodinné péče. Z Klokánků mohou děti telefonovat domů. Rodiče je mohou kdykoli navštěvovat, brát si je na vycházky nebo na víkendy, pokud tomu nebrání závažné důvody nebo pokud je dítě samo neodmítá.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

12 PRŮZKUMNÁ ČÁST

12.1 Cíl a úlohy průzkumu

Před začátkem svého průzkumu jsem si stanovila následující cíle a hypotézy.

Cíle:

- 1) Zjistit nejčastější důvody, které vedly osvojitele k rozhodnutí přijat dítě do náhradní rodinné péče.
- 2) Zjistit požadavky osvojitelů na pohlaví, věk a etnikum adoptivního dítěte.
- 3) Zjistit, zda u osvojitelů hraje důležitou roli psychomotorický vývoj a intelekt dítěte.
- 4) Zjistit jak velkou roli hraje u osvojitelů rodinná zátěž dítěte.
- 5) Zjistit, zda by osvojitelé přijali dítě s nějakým druhem zdravotního postižení nebo onemocnění.
- 6) Zjistit, kdo zůstane s dítětem po přijetí do rodiny doma a kdo bude s výchovou adoptivního dítěte pomáhat.

Hypotézy:

Ad 1) Myslím si, že nejčastější důvod pro osvojení byl nemožnost osvojitelů mít vlastní dítě z důvodu neplodnosti.

Ad 2) Předpokládám, že osvojitelé nejvíce chtějí dítě do 2 let věku bez ohledu na pohlaví.

Domnívám se, že převážná většina osvojitelů by akceptovala jen dítě bílé etniky.

Ad 3) Domnívám se, že by si osvojitelé nevzali dítě s opožděným psychomotorickým vývojem.

Myslím si, že osvojitelé chtějí dítě s normálním intelektem.

Ad 4) Předpokládám, že osvojitelé chtějí dítě pouze bez rodinné zátěže.

Ad 5) Předpokládám, že pokud by byli osvojitelé ochotni adoptovat si dítě se zdravotním postižením, nejméně by jim vadilo smyslové postižení.

Domnívám se, že nikdo z osvojitelů by neadoptoval dítě s duševní poruchou.

Myslím si, že by osvojitelé přijali dítě s léčitelným onemocněním.

Ad 6) Předpokládám, že doma s dítětem zůstane žena.

Myslím si, že s výchovou dítěte budou pomáhat převážně rodiče osvojitelů.

Ze stanovených cílů průzkumu vycházejí následující úlohy:

- výběr průzkumného vzorku
- stanovit si metody průzkumu
- sesbírat data na vybraném průzkumném vzorku
- rozbor a vyhodnocení sběru dat
- zhodnocení hypotéz, interpretace průzkumu
- statistické zpracování některých hypotéz

12.2 Charakteristika průzkumného vzorku

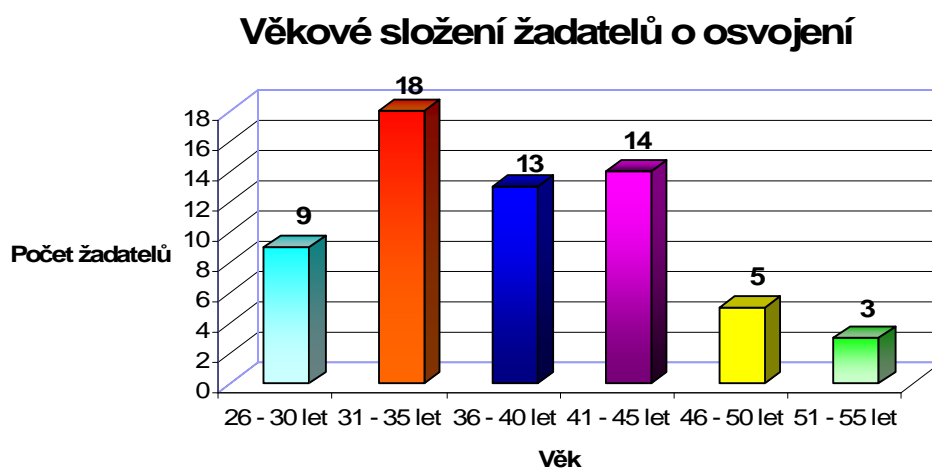
Při realizaci průzkumu jsem oslovila Krajský úřad Zlínského kraje - odbor sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení sociálně-právní ochrany dětí a Městský úřad Kroměříž - odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Obě instituce jsem kontaktovala s žádostí o umožnění přístupu k informacím u aktuálních žadatelů o přijetí dítěte do náhradní rodinné péče. Po domluvě, že si nesmím pročítat žádná jiná osobní data z žádostí, mi bylo umožněno okopírovat si originály dokumentů „Požadavky a představy o dítěti“ (viz příloha č.1), který musejí žadatelé o osvojení spolu s dalšími jinými dokumenty vyplňovat. V rámci zajištění ochrany osobních údajů žadatelů jsem pracovala pod dohledem sociální pracovnice. Takto jsem sesbírala data z aktuálních žádostí o osvojení podaných do 23. listopadu 2007, což činí 63 dotazníků. Zajímavostí je, že v jednom případě si žádost o adopci dítěte podala svobodná žena.

Z hlediska věku jsem zaznamenala z celkového počtu 62 žadatelů toto:

Tab. 1. Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žadatelů

VĚK ŽADETELŮ	POČET ŽADATELEK	PROCENTA
26 - 30 let	9	14,52 %
31 - 35 let	18	29,03 %
36 - 40 let	13	20,97 %
41 - 45 let	14	22,58 %
46 - 50 let	5	8,06 %
51 - 55 let	3	4,84 %
CELKEM	62	100,00 %

Graf 1. Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žadatelů

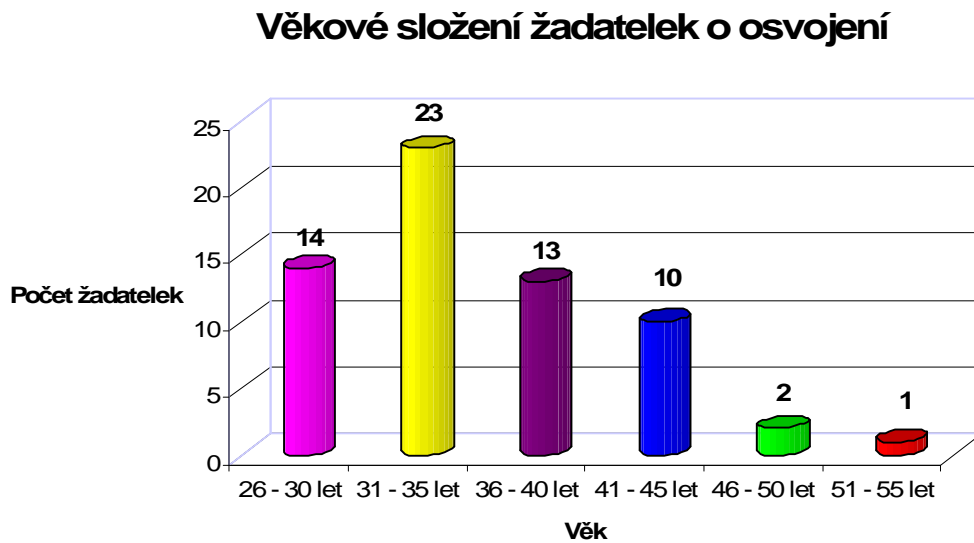

Z hlediska věku jsem zaznamenala z celkového počtu 63 žadatelek toto:

Tab. 2. Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žen žadatelek

VĚK ŽADATELEK	POČET ŽADATELŮ	PROCENTA
26 - 30 let	14	22,22 %
31 - 35 let	23	36,51 %
36 - 40 let	13	20,63 %
41 - 45 let	10	15,87 %
46 - 50 let	2	3,18 %
51 - 55 let	1	1,59 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 2. Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žen žadatelek

12.3 Metody průzkumu

Pro získání informací o požadavcích a představách o dítěti budoucích adoptivních rodičů jsem použila sběr dat z dotazníků z oficiálních žádostí žadatelů o osvojení v celém Zlínském kraji. Dotazník obsahuje celkem 17 otázek. Z toho 7 otázek je otevřených, kdy žadatelé sami vypisovali vlastní odpověď. A 10 otázek je uzavřených, u kterých žadatelé ztrhovali jim vyhovující jednu či více odpovědí, případně s možností doplnění vlastní odpovědi. Otázky jsou rozebrány a zhodnoceny v následující části této práce. Pro zjednodušení a přehlednost jsou výsledky zpracovány do tabulek a grafů. Jednotlivé číselné údaje jsou uvedeny v numerickém a procentuálním vyjádření.

12.4 Vyhodnocení průzkumu

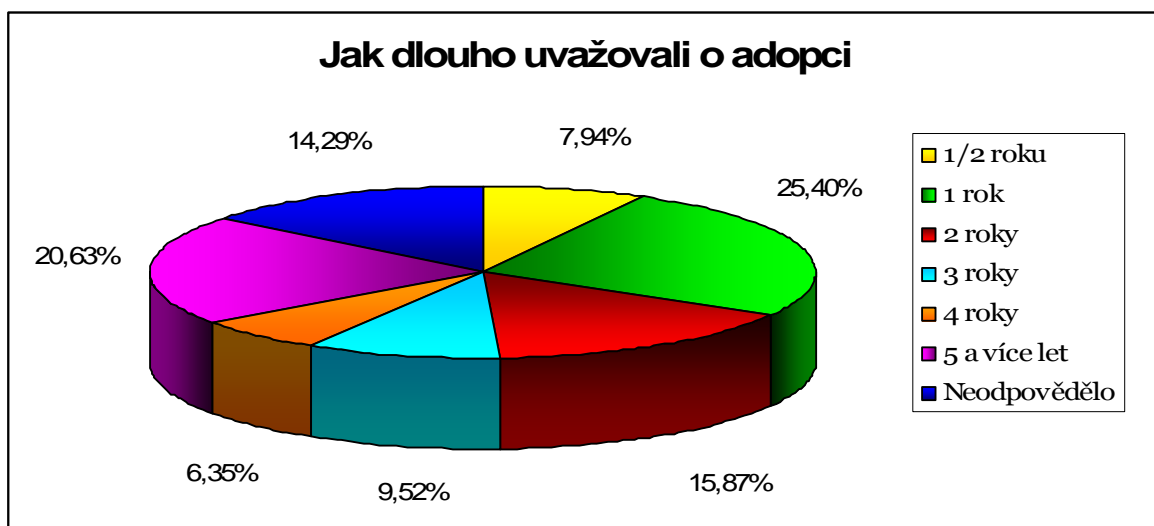
Po sesbírání údajů z dotazníků (viz příloha č.1) se dostávám k hodnocení svého průzkumu.

Otázka č. 1.: Jak dlouho uvažujete o přijetí dítěte do náhradní rodinné péče?

Tab. 3. Vyhodnocení údajů otázky č. 1.

JAK DLOUHO UVAŽOVALI O ADOPCI	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
1/2 roku	5	7,94 %
1 rok	16	25,40 %
2 roky	10	15,87 %
3 roky	6	9,52 %
4 roky	4	6,35 %
5 a více let	13	20,63 %
Neodpovědělo	9	14,29 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 3. Vyhodnocení údajů otázky č. 1.

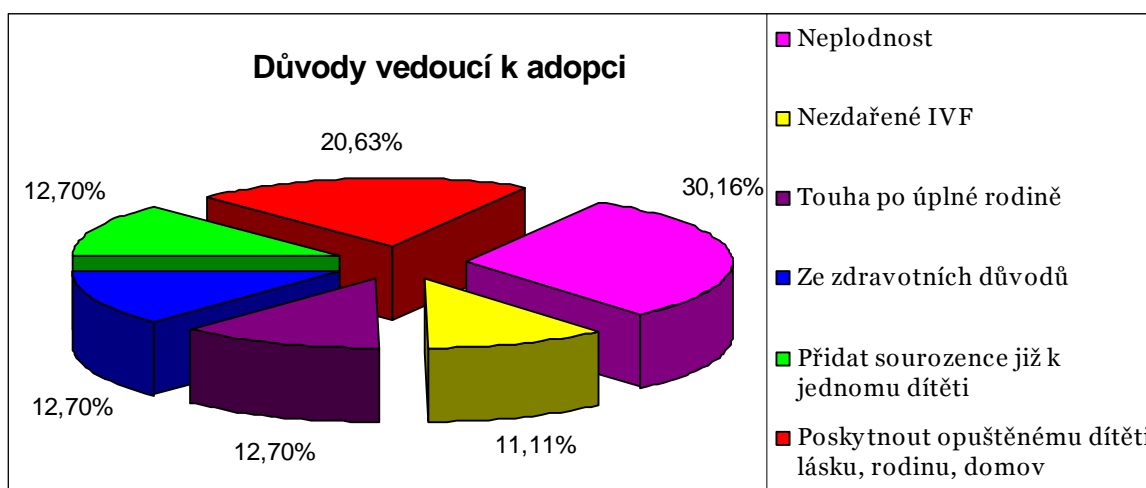
Na otázku jak dlouho budoucí adoptivní rodiče uvažovali o adopci, odpovědělo 7,94 % párů do půl roku, 25,40 % do jednoho roku, 15,87 % do dvou let, 9,52 % do tří let, 6,35 % do čtyř let a 20,63 % žadatelů uvedlo, že o adopci uvažovali pět a více let. Posledních 14,29 % párů na tuto otázku neodpovědělo.

Otázka č. 2.: Důvody, pro které jste se rozhodli přijat dítě do náhradní rodinné péče?

Tab. 4. Vyhodnocení údajů otázky č. 2.

DŮVODY VEDOUcí K ADOPCI	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Neploďnost	19	30,16 %
Nezdařené IVF	7	11,11 %
Touha po úplné rodině	8	12,70 %
Ze zdravotních důvodů	8	12,70 %
Přidat sourozence již k jednomu dítěti	8	12,70 %
Poskytnout opuštěnému dítěti lásku, rodinu, domov	13	20,63 %
CELKEM	63	100,00 %

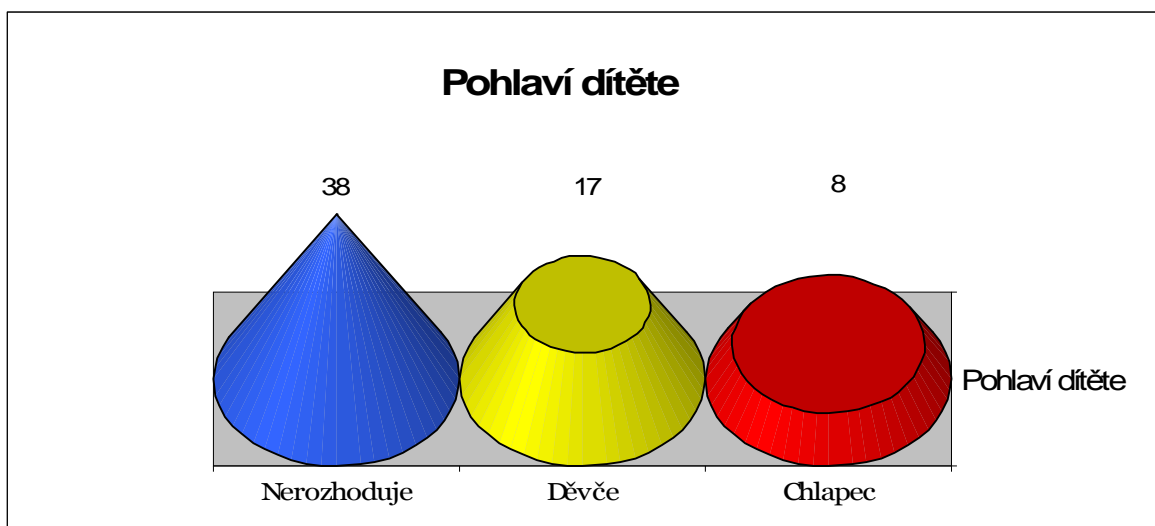
Graf 4. Vyhodnocení údajů otázky č. 2.

V uvedené tabulce a grafu lze vidět, že 30,16 % párů uvádí jako hlavní důvod proč přistoupily k adopci neploďnost. Pro 11,11 % párů bylo důvodem nezdařené umělé oplodnění. Jako touhu po úplné rodině s dětmi uvedlo 12,70 % budoucích adoptivních rodičů. Pro 12,70 % párů bylo osvojení řešením jak mít dítě pro zdravotní důvody. 12,70 % párů uvedlo jako svůj důvod rozšíření rodiny a přidání sourozenci již k jednomu dítěti doma. Potěšilo mě, že 20,63 % uvedlo jako rozhodující důvod pro adopci snahu pomoci dát opuštěnému dítěti náhradní láskyplnou rodinu a nový domov.

Otázka č. 3.: Jaké upřednostňujete pohlaví u adoptivního dítěte?*Tab. 5. Vyhodnocení údajů otázky č. 3.*

POHLAVÍ DÍTĚTE	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Nerozhoduje	38	60,32 %
Děvče	17	26,98 %
Chlapec	8	12,70 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 5. Vyhodnocení údajů otázky č. 3.

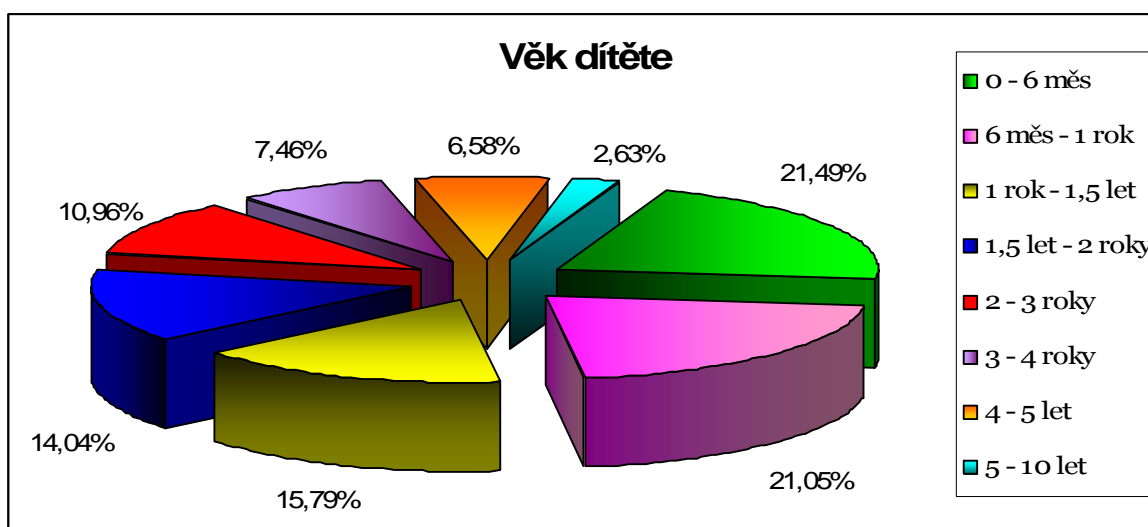
V uvedené tabulce a grafu vidíme, že u 60,32 % budoucích adoptivních rodičovských párů nehraje roli, zda dítě bude pohlavím kluk nebo dívka. Pro ostatních 39,68 % párů hraje pohlaví dítěte roli, z toho 26,98 % párů by chtěly spíše děvče a jen 12,70 % párů uvedlo, že by si přály chlapce.

Otázka č. 4.: Jak staré dítě chcete adoptovat?

Tab. 6. Vyhodnocení údajů otázky č. 4.

VĚK DÍTĚTE	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
0 - 6 měsíců	49	21,49 %
6 měsíců - 1 rok	48	21,05 %
1 rok - 1,5 let	36	15,79 %
1,5 let - 2 roky	32	14,04 %
2 - 3 roky	25	10,96 %
3 - 4 roky	17	7,46 %
4 - 5 let	15	6,58 %
5 - 10 let	6	2,63 %
CELKEM	228	100,00 %

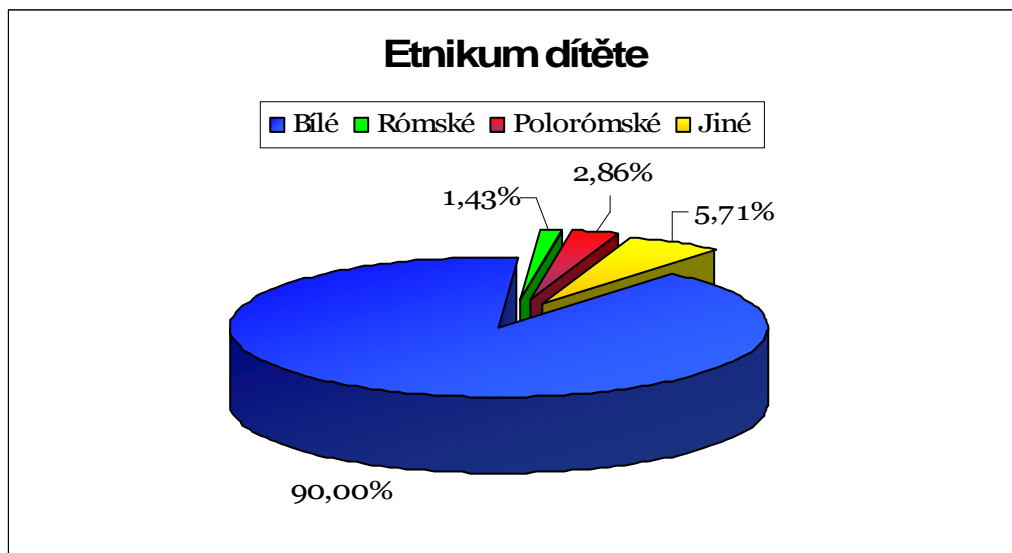
Graf 6. Vyhodnocení údajů otázky č. 4.

V této otázce odpovídaly adoptivní páry různě. Největší procentuální zastoupení měly dvě odpovědi. Dítě do 6-ti měsíců by si přálo 21,49 % a v rozmezí od 6-ti měsíců do jednoho roku dítěte to bylo 21,05 %. Další odpovědi už byly méně časté a jejich procentuální četnost pozvolna klesala. A to ve 15,79 % chtějí páry dítě od 1 roku do 1,5 rok, ve 14,04 % uvedly věk 1,5 až 2 roky, v 10,96 % zněla odpověď 2 až 3 roky, 7,46 % párů chce dítě od 3 do 4 let, 6,58 % by si přály dítě v rozmezí 4 až 5 let a dítě ve věku 5 až 10 let by si adoptovalo 2,63 % manželských párů.

Otázka č. 5.: Jakého původu může být adoptované dítě?*Tab. 7. Vyhodnocení údajů otázky č. 5.*

ETNIKUM DÍTĚTE	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Bílé	63	90,00 %
Rómské	1	1,43 %
Polorómské	2	2,86 %
Jiné	4	5,71 %
CELKEM	70	100,00 %

Graf 7. Vyhodnocení údajů otázky č. 5.

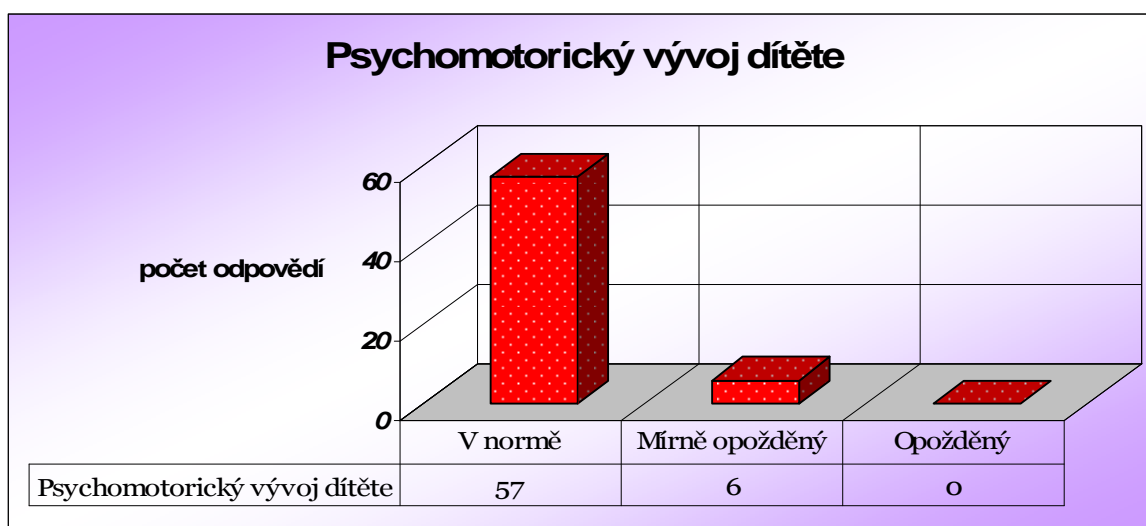
U této otázky měli budoucí adoptivní rodiče možnost označit i více odpovědí než jen jednu. Z výzkumu vyplynulo, že všech 63 adoptivních párů zahrlo, že chce dítě bílé etniky, což činí 90,00 % z celkového počtu všech odpovědí. Jen jeden pár u své odpovědi ještě uvedl, že by dítě mohlo být rómské národnosti, což činí 1,43 %. Dva páry kromě dítěte bílé národnosti zahrly etniku polorómskou, tj. 2,86 %, a čtyři páry zaškrty odpověď, že dítě může být i jiné etniky, tzn. 5,71 % z celkových 70 odpovědí u této otázky.

Otázka č. 6.: Jaký psychomotorický vývoj má mít dítě?

Tab. 8. Vyhodnocení údajů otázky č. 6.

PSYCHOMOTORICKÝ VÝVOJ	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
V normě	57	90,48 %
Mírně opožděný	6	9,52 %
Opožděný	0	0,00 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 8. Vyhodnocení údajů otázky č. 6.

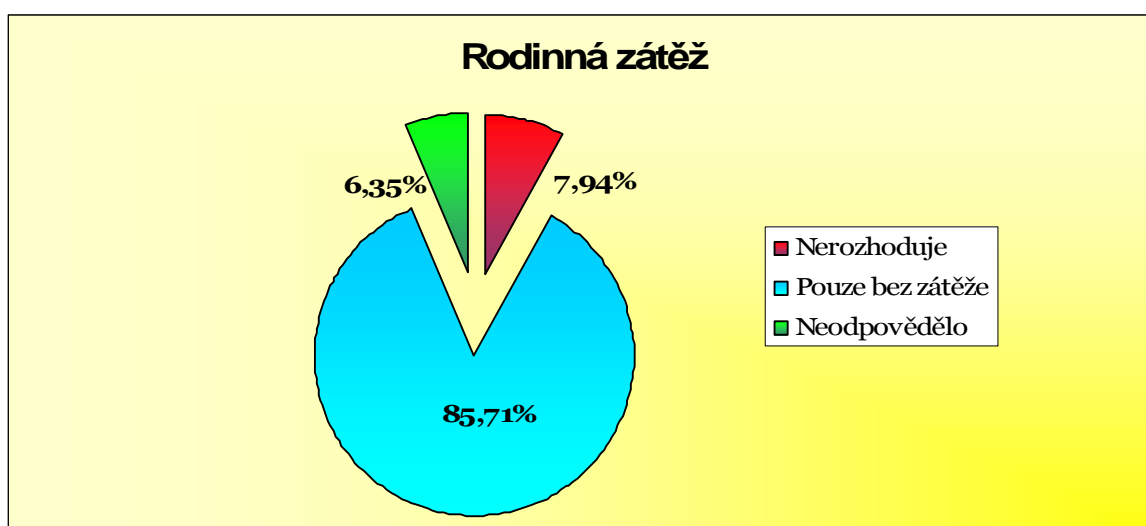
Na tuto otázku odpovědělo 90,48 % budoucích adoptivních rodičů, že chce dítě s normálním psychomotorickým vývojem, 9,52 % uvedlo, že dítě může mít mírně opožděný psychomotorický vývoj a není překvapením, že nikdo by si neosvojil dítě s opožděným psychomotorickým vývojem.

Otázka č. 7.: Je pro Vás rozhodující rodinná zátěž u dítěte?

Tab. 9. Vyhodnocení údajů otázky č. 7.

RODINNÁ ZÁTĚŽ	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Nerohoduje	5	7,94 %
Pouze bez zátěže	54	85,71 %
Neodpovědělo	4	6,35 %
CELKEM	63	100,00 %

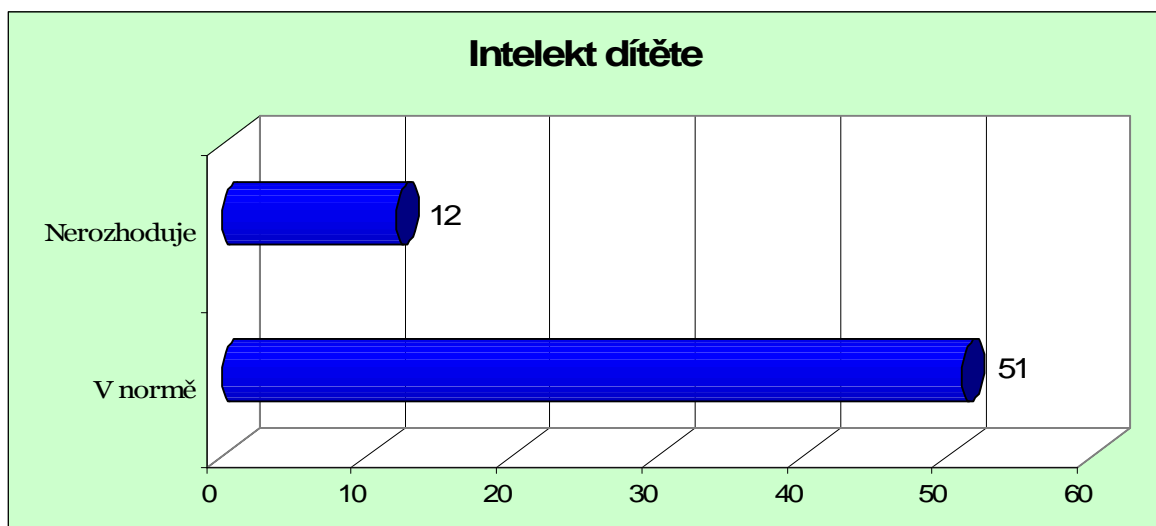
Graf 9. Vyhodnocení údajů otázky č. 7.

Z výsledku mého průzkumu vyplynulo, že 85,71 % budoucích adoptivních rodičů chce pouze dítě bez rodinné zátěže, u 7,94 % párů rodinná zátěž není rozhodující a 6,35 % párů na tuto otázku neodpovědělo.

Otázka č. 8.: Jaký intelekt má dítě mít?*Tab. 10. Vyhodnocení údajů otázky č. 8.*

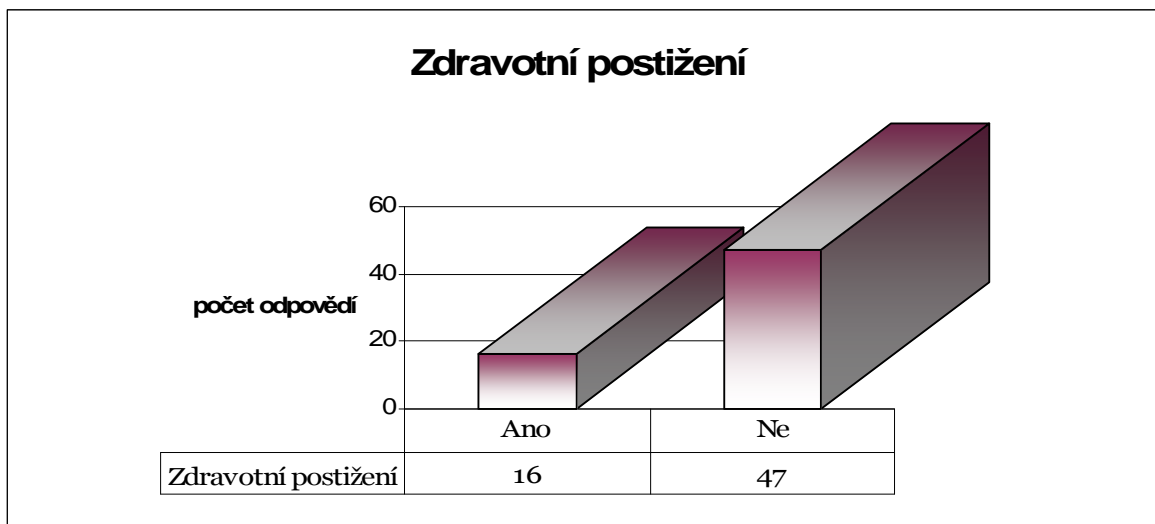
INTELEKT DÍTĚTE	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
V normě	51	80,95 %
Nerozhoduje	12	19,05 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 10. Vyhodnocení údajů otázky č. 8.

Z uvedené tabulky a grafu je zřejmé, že převážná většina všech adoptivních párů chce dítě s normálním intelektem, tj. 80,95 %. Jako pozitivní jev bych chtěla vyzvednout, že u 12 párů, což činí 19,05 %, otázka intelektu nehraje roli.

Otázka č. 9. a): Přijmete dítě s nějakým druhem zdravotního postižením?*Tab. 11. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. a)*

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Ano	16	25,40 %
Ne	47	74,60 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 11. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. a)

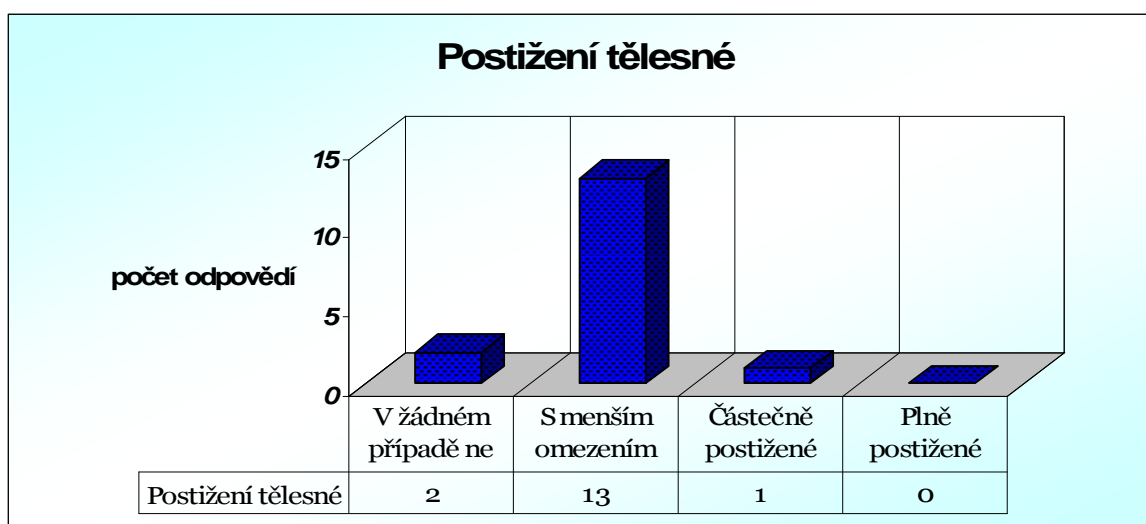
U této otázky měli budoucí adoptivní rodiče uvést, zda by si osvojili dítě s nějakým druhem zdravotního postižení, přičemž 74,60 % párů uvedlo, že by si dítě se zdravotním postižením nevzaly a 25,40 % uvedly, že by si vzaly dítě se zdravotním postižením.

Otázka č. 9. b): Přijmete dítě s tělesným postižením?

Tab. 12. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. b)

POSTIŽENÍ TĚLESNÉ	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
V žádném případě ne	2	12,50 %
S menším omezením	13	81,25 %
Částečně postižené	1	6,25 %
Plně postižené	0	0,00 %
CELKEM	16	100,00 %

Graf 12. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. b)

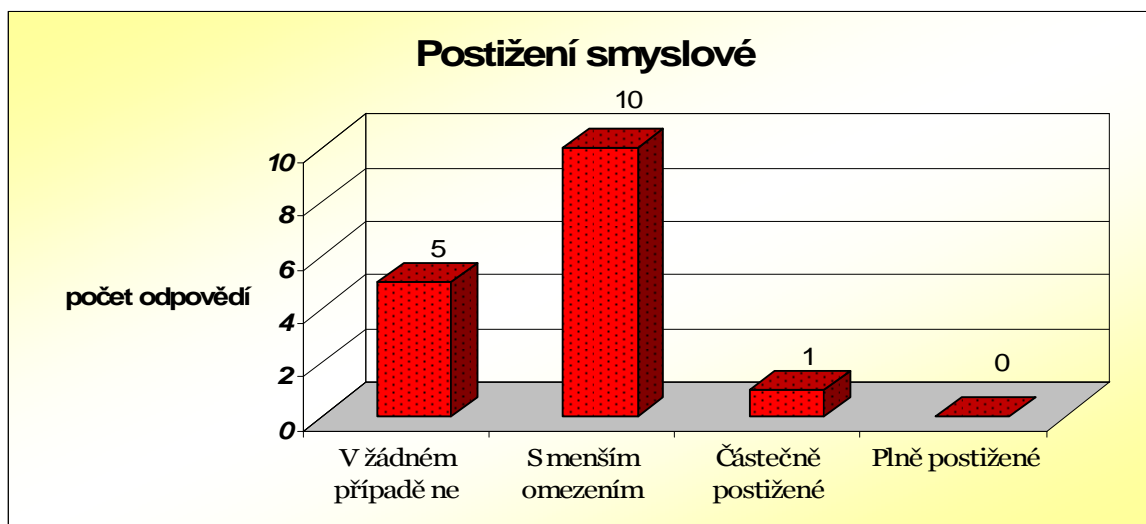
Na tuto otázku odpovídaly páry, které v předchozí otázce č. 9. a) uvedly, že by si vzaly dítě s nějakým druhem zdravotního postižením. Tato otázka se vztahuje k tělesnému postižení u dítěte. V tabulce a grafu vidíme, že v 81,25 % odpovědí u budoucích adoptivních rodičů, je že by si vzali dítě s menším stupněm tělesného omezení, jeden pár, tj. 6,25 %, by si vzal dítě s částečným postižením, dva páry, tj. 12,50 %, by si dítě s tělesným postižením v žádném případě nevzaly. Nikdo neuvěděl, že by si vzal plně tělesně postižené dítě.

Otázka č. 9. c): Přijmete dítě se smyslovým postižením?

Tab. 13. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. c)

POSTIŽENÍ SMYSLOVÉ	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
V žádném případě ne	5	31,25 %
S menším omezením	10	62,50 %
Částečně postižené	1	6,25 %
Plně postižené	0	0,00 %
CELKEM	16	100,00 %

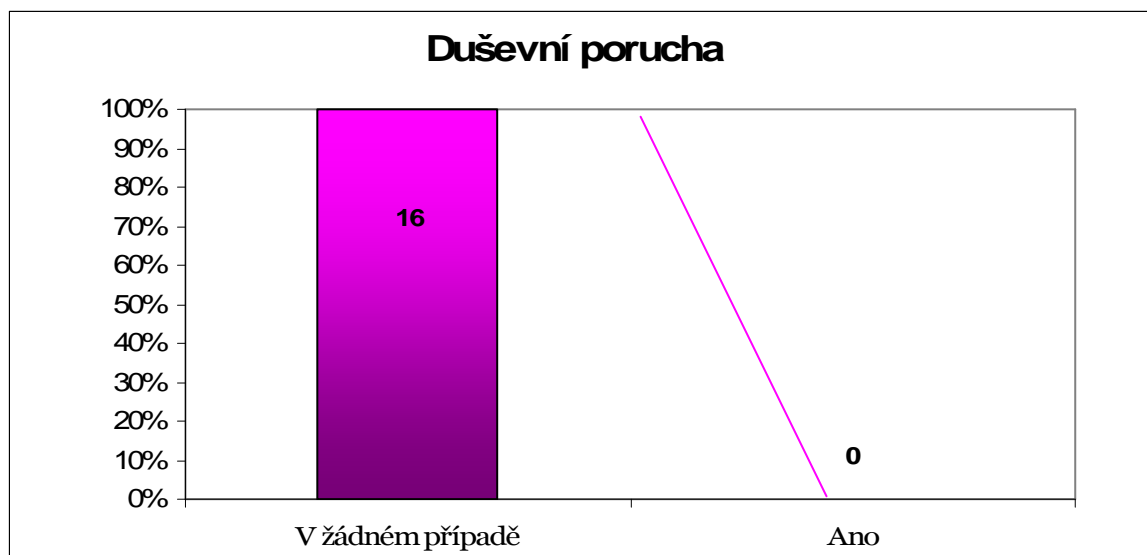
Graf 13. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. c)

Tato tabulka a graf se vztahuje k otázce č. 9. a), k odpovědi ano. Otázka se vztahuje ke smyslovému postižení u dítěte. Z výzkumu vyplynulo, že v 62,50 % odpovědí budoucích adoptivních rodičů, je že by si vzali dítě s menším stupněm smyslového omezení, jeden pár, tj. 6,25 %, by si vzal dítě s částečným postižením, pět párů, tj. 31,25 %, by si dítě se smyslovým postižením v žádném případě nevzalo. Nikdo neuvedl, že by si vzal plně smyslově postižené dítě.

Otázka č. 9. d): Přijmete dítě s duševní poruchou?*Tab. 14. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. d)*

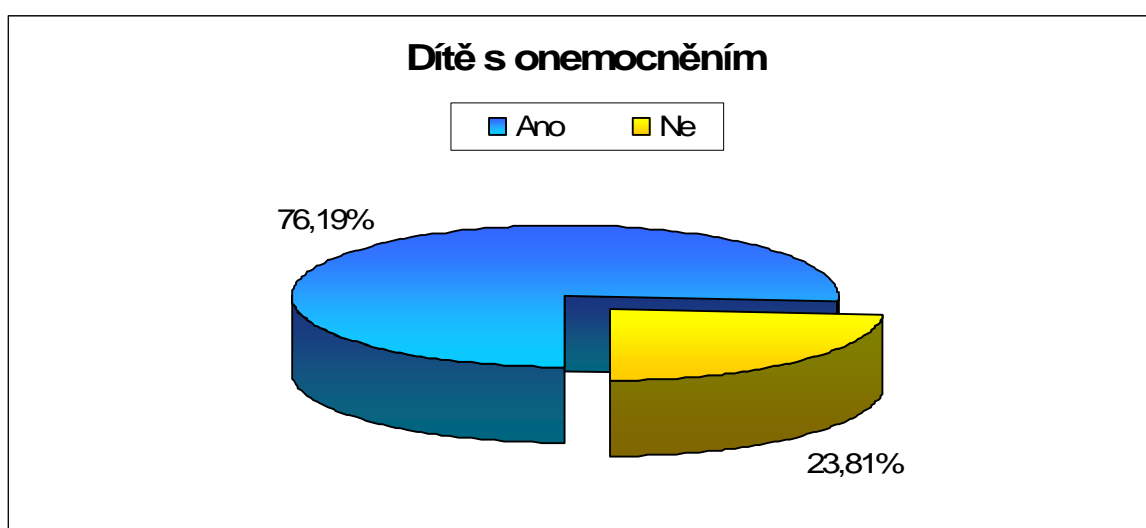
DUŠEVNÍ PORUCHA	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
V žádném případě	16	100,00 %
Ano	0	0,00 %
CELKEM	16	100,00 %

Graf 14. Vyhodnocení údajů otázky č. 9. d)

Na tuto otázku odpovídaly páry, které v otázce č. 9. a) uvedly ano. Tato otázka se vztahuje k duševní poruše u dítěte. Z tabulky a grafu je jasně patrné, že žádný z adoptivních párů, by si neosvojil dítě s duševní poruchou.

Otázka č. 10. a): Přijmete dítě s onemocněním?*Tab. 15. Vyhodnocení údajů otázky č. 10. a)*

DÍTĚ S ONEMOCNĚNÍM	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Ano	48	76,19 %
Ne	15	23,81 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 15. Vyhodnocení údajů otázky č. 10. a)

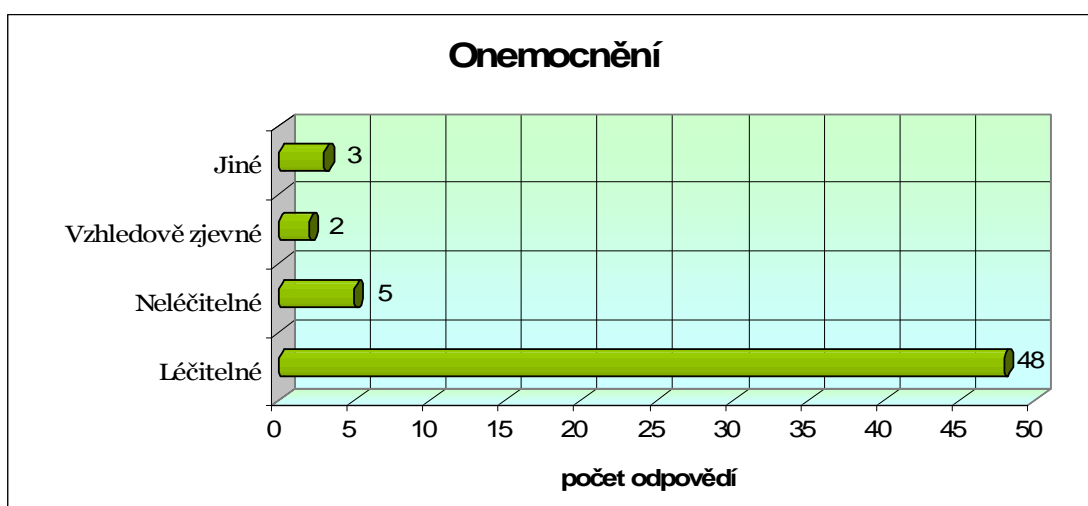
U této otázky měli budoucí adoptivní rodiče uvést, zda by si osvojili dítě s nějakým druhem onemocnění. 48 párů, což činí 76,19 %, uvedlo, že by si dítě s nějakým druhem onemocněním vzaly a 15 párů, tj. 23,81 %, uvedlo, že by si dítě s onemocněním nevzaly.

Otázka č. 10. b): Jaké onemocnění u dítěte by Vám nevadilo?

Tab. 16. Vyhodnocení údajů otázky č. 10. b)

ONEMOCNĚNÍ U DÍTĚTĚ	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA	DRUH ONEMOCNĚNÍ
Léčitelné	48	82,76 %	ekzém, alergie, astma, oční vada
Neléčitelné	5	8,62 %	astma, diabetes mellitus, alergie
Vzhledově zjevné	2	3,45 %	///
Jiné	3	5,17 %	hyperaktivní dítě, citová deprivace, týrané dítě
CELKEM	58	100,00 %	

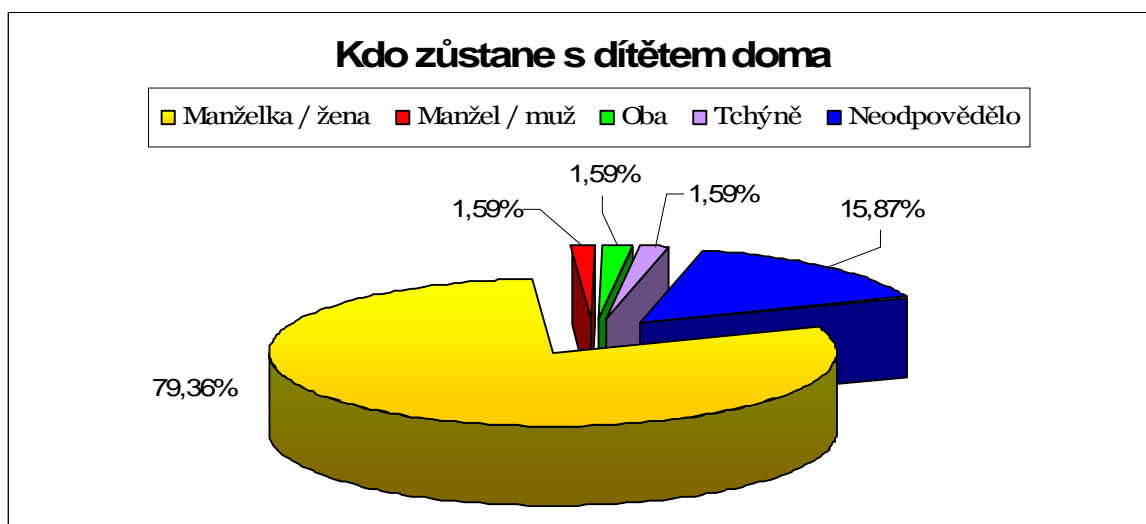
Graf 16. Vyhodnocení údajů otázky č. 10. b)

Na tuto otázku odpovídaly páry, které v předchozí otázce č. 10. a) uvedly, že by si vzaly dítě s nějakým druhem onemocnění. Adoptivní páry zde mohly zatrhnout i více odpovědí současně. Z uvedené tabulky a grafu je zřejmé, že všech 48 párů zatrhl odpověď, že by jim nevadilo u dítěte léčitelné onemocnění, což dělá 82,76 % z celkového počtu všech odpovědí. Jako příklady léčitelného onemocnění zde páry uváděly např. ekzém, alergie, astma, oční vady. Pět párů u své odpovědi ještě uvedlo, že by si vzaly dítě s neléčitelným onemocněním, což činí 8,62 %, jako příklady onemocnění uváděly astma, diabetes mellitus, alergie. Dva páry kromě léčitelného onemocnění zatrhly vzhledově zjevné onemocnění, tj. 3,45 % a nakonec tři páry zaškrtnuly odpověď jiné onemocnění, tzn. 5,17 % z celkových 58 odpovědí u této otázky. Jako příklady uváděly hyperaktivní dítě, citová deprivace, týrané dítě.

Otázka č. 11.: Kdo zůstane s dítětem po přijetí do rodiny doma?*Tab. 17. Vyhodnocení údajů otázky č. 11.*

KDO ZŮSTANE S DÍTĚTEM DOMA	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Manželka / žena	50	79,36 %
Manžel / muž	1	1,59 %
Oba	1	1,59 %
Tchýně	1	1,59 %
Neodpovědělo	10	15,87 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 17. Vyhodnocení údajů otázky č. 11.

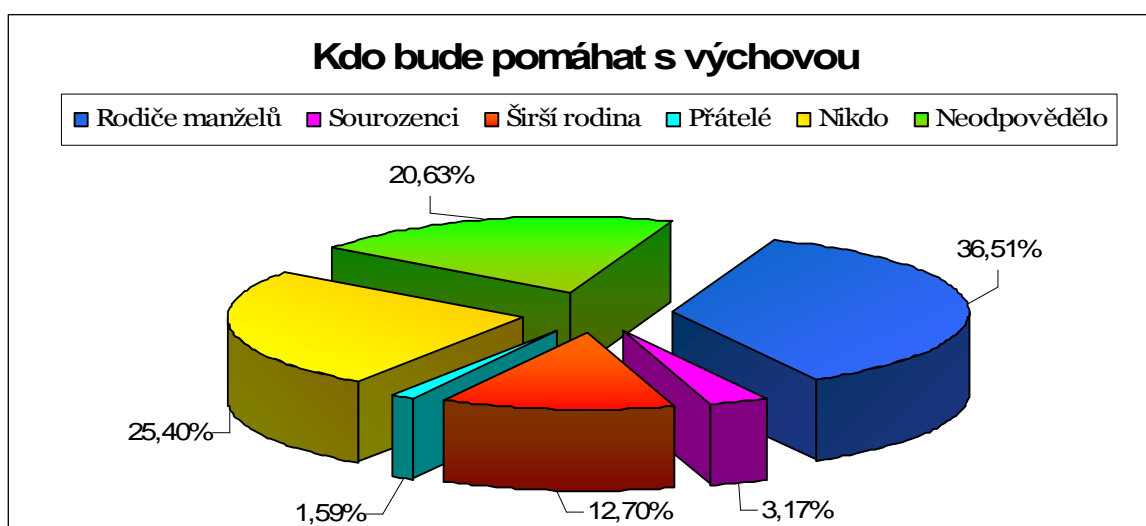
Zde měli žadatelé uvést, kdo zůstane s dítětem po přijetí do rodiny doma. Není nijak překvapující, že 79,36 % párů uvedlo, že s dítětem zůstane doma manželka/žena. V 1,59 % mi budoucí adoptivní rodiče uvedli, že doma zůstane manžel/muž. Jedna odpověď, což činí 1,59 %, byla, že doma zůstanou oba jak manžel, tak i manželka. Jako nejzajímavější mi v jednom případě přišla odpověď, že doma zůstane tchýně, tj. 1,59 %. A v deseti případech, tj. 15,87 %, páry na tuto otázku neodpověděly.

Otázka č. 12.: Bude Vám s výchovou dítěte někdo pomáhat?

Tab. 18. Vyhodnocení údajů otázky č. 12.

KDO BUDE S VÝCHOVOU POMÁHAT	POČET ODPOVĚDÍ	PROCENTA
Rodiče manželů	23	36,51 %
Sourozenci	2	3,17 %
Širší rodina	8	12,70 %
Přátelé	1	1,59 %
Nikdo	16	25,40 %
Neodpovědělo	13	20,63 %
CELKEM	63	100,00 %

Graf 18. Vyhodnocení údajů otázky č. 12.

V této otázce měli budoucí adoptivní rodiče sami uvést, kdo jim pomůže při výchově osvojeného dítěte. Z tabulky a grafu můžeme vidět, že nejčastější odpověď, kterou manželské páry uvedly je ve 36,51 % rodiče, ve 3,17 % s výchovou dítěte pomohou sourozenci osvojitelů, ve 12,70 % uvedly svou odpověď jako širší rodina, jeden pár, tzn. 1,59 %, uvedl, že vypomohou přátelé, ve 25,40 % případů jsem se setkala s odpovědí, že nikdo nepomáhat nebude a nakonec 20,63 % všech žadatelů na tuto otázku neodpovědělo.

12.5 Shrnutí výsledků průzkumu – diskuze k hypotézám

Ad cíl č.1) Zjistit nejčastější důvody, které vedly osvojitele k rozhodnutí přijat dítě do náhradní rodinné péče.

Hypotéza: Myslím si, že nejčastější důvod pro osvojení byl nemožnost osvojitelů mít vlastní dítě z důvodu neplodnosti.

Z výsledků výzkum jsem se dozvěděla, že nejčastější důvod proč se adoptivní páry uchýlily k osvojení dítěte je neplodnost a to ve 30,16 %. **Tím se má hypotéza potvrdila.** U této otázky mě mile zaskočila druhá nejčastější odpověď, kterou adoptivní páry uváděly v celých 20,63 %. Jako rozhodující důvod pro adopci pro ně byla snaha pomoci dát opuštěnému dítěti náhradní domov, rodinu a lásku.

Ad cíl č.2) Zjistit požadavky osvojitelů na pohlaví, věk a etnikum adoptivního dítěte.

Hypotéza: Předpokládám, že osvojitelé chtějí dítě do 2 let věku bez ohledu na pohlaví.

Z požadavků žadatelů o adopci jsem zjistila, že u převážné většiny párů, tzn. 60,32 %, nehraje pohlaví dítěte roli. To **mou hypotézu potvrdilo.** Překvapením pro mě bylo, že ve zbytku odpovědí měla dvojnásobnou převahu odpověď děvče nad chlapcem. Co se týká věku adoptivního dítěte, i zde **se můj druhý předpoklad** u této hypotézy **potvrdil.** Celých 72,37 % budoucích adoptivních rodičů by chtěli dítě do dvou let věku.

Hypotéza: Domnívám se, že převážná většina osvojitelů by akceptovala jen dítě bílé etniky.

Odpovědi týkající se národnosti dítěte nebyly nijak překvapivé. Všechny páry zatrhly, že chtějí dítě bílé etniky, tím se **má hypotéza potvrdila.** Překvapením snad jen je, že pouhých sedm párů by bylo schopno akceptovat dítě jiné národnosti. To možná leccos vypovídá, o našem smýšlení nad ostatními spoluobčany v České republice.

Ad cíl č.3) Zjistit, zda u osvojitelů hraje roli psychomotorický vývoj a intelekt dítěte.

Hypotéza: Myslím si, že osvojitelé chtějí dítě s normálním intelektem.

Zjistila jsem, že převážná většina všech adoptivních párů chce dítě s normálním intelektem a jen u 12 párů otázka intelektu nehraje roli, tím se i tato **má hypotéza potvrdila.**

Hypotéza: Domnívám se, že by si osvojitelé nevzali dítě s opožděným psychomotorickým vývojem.

Můj předpoklad **se potvrdil**, když v 90,48 % adoptivní rodiče uvedly, že chtějí dítě s normálním psychomotorickým vývojem. Zbýlých šest párů by si vzalo dítě s mírně opožděným vývojem a nikdo by si neosvojil dítě s opožděným psychomotorickým vývojem.

Ad cíl č.4) Zjistit jak velkou roli hraje u osvojitelů rodinná zátěž dítěte.

Hypotéza: Předpokládám, že osvojitelé chtějí dítě pouze bez rodinné zátěže.

Domnívala jsem se, že pro většinu budoucích adoptivních rodičů je důležité, aby jejich mnohdy tak vytoužené dítě bylo zdravé a tudíž, že by si adoptovali dítě jen bez této rodinné zátěže. **To se v mém průzkumu potvrdilo** v celých 85,71 %.

Ad cíl č.5) Zjistit, zda by osvojitelé přijali dítě s nějakým druhem zdravotního postižení nebo onemocnění.

Hypotéza: Předpokládám, že pokud by byli osvojitelé ochotni adoptovat si dítě se zdravotním postižením, nejméně by jim vadilo smyslové postižení.

Pouhých 16 adoptivní párů, tj. 25,40 %, uvedlo, že by si vzaly dítě se zdravotním postižením, ostatních 74,60 % párů by dítě se zdravotním postižením nepřijalo. Při porovnání výsledků u tělesného a smyslového postižení u dítěte jsem zjistila, že pro ty adoptivní páry, kteří uvedly, že by si dítě s menším stupněm postižením vzaly, byla schůdnější varianta tělesné postižení. **Tím se můj předpoklad nepotvrdil**. Já jsem se domnívala, že by osvojitelé více akceptovali smyslové postižení. Není překvapivé, že nikdo nevedl, že by si vzal dítě plně tělesně postižené a pouze jeden pár by si vzal dítě částečně tělesně postižené.

Hypotéza: Domnívám se, že nikdo z osvojitelů by neadoptoval dítě s duševní poruchou.

Tato hypotéza **se mi** stoprocentně **potvrdila**, když všechny páry uvedly, že by si dítě s duševní poruchou nevzaly.

Hypotéza: Myslím si, že by osvojitelé přijali dítě s léčitelným onemocněním.

Z výsledku průzkumu dále vyplynulo, že většina, tj. 76,19 %, párů uvedlo, že by si vzaly dítě s léčitelným onemocněním. Pod léčitelným onemocněním žadatelé mysleli ekzém, aler-

gie, astma. Zajímavostí je, že jen pět párů by si vzalo dítě s neléčitelným onemocněním a dva páry by přijaly dítě se vzhledově zjevným onemocněním. To mou **hypotézu potvrdilo**.

Ad cíl č.6) Zjistit, kdo zůstane s dítětem po přijetí do rodiny doma a kdo bude s výchovou adoptivního dítěte pomáhat.

Hypotéza: Předpokládám, že doma s dítětem zůstane žena.

Není nijak překvapivé, že 79,36 % párů uvedlo, že s dítětem po přijetí do rodiny zůstane doma manželka. **To můj předpoklad potvrdilo**. Pouze jeden „emancipovaný pár“ uvedl, že doma zůstane manžel. Jako nejzajímavější mi v jednom případě přišla odpověď, že doma zůstane tchýně.

Hypotéza: Myslím si, že s výchovou dítěte budou pomáhat převážně rodiče osvojitelů.

Tato hypotéza se mi ve 36,51 % potvrdila. Druhá nejčastější odpověď, a to mě překvapilo, byla, že budoucí adoptivní rodiče při výchově žádnou pomoc nepotřebují, tudíž jim nikdo pomáhat nebude.

12.6 Statistické zpracování - Chí-kvadrát

K ověření několika hypotéz jsem použila statistickou metodu za použití Chí-kvadrátu (χ^2). Chí-kvadrát nebo-li test dobré shody je statistická metoda určená pro stanovení pravděpodobnosti, s níž nalezený rozdíl mezi očekávanou a zjištěnou hodnotou vznikl náhodně. Používá se pro zjištění, zda vzorek dat odpovídá předpokládanému rozdělení. Základem je stanovení nulové H_0 a alternativní hypotézy H_A , smyslem je prokázat, která hypotéza platí. Test je založen na předpokladu, že platí nulová hypotéza, kterou se snažíme vyvrátit.

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

VZOREC

χ^2 testové kritérium

P pozorovaná četnost

O očekávaná četnost dle nulové hypotézy

H_0 nulová hypotéza tvrdí, že zjištěná fakta nejsou významná, jsou způsobena náhodou

H_A alternativní hypotéza předpokládá různou četnost zjištěných jevů

α hladina významnosti, určuje se dopředu (0,05 = 5 % nebo 0,01 = 1 % riziko náhody), má význam pravděpodobnosti

Stupeň volnosti počet četností v tabulce mínus jedna

Kritická hodnota výsledek v tabulce (viz. příloha č. 5) stanovený hladinou významnosti a počtu stupňů volnosti

Za pomoci této statistické metody jsem zpracovala tři hypotézy, u kterých mi po zpracování vyšly těsné procentuální výsledky nebo mi přišly zajímavé.

HYPOTÉZA č.1.: Myslím si, že nejčastější důvod pro osvojení byl nemožnost osvojitelů mít vlastní dítě z důvodu neplodnosti.

Tab. 19. Vyhodnocení otázky č. 2 za použití chí-kvadrátu

STUPEŇ VOLNOSTI	P	O	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
Neplodnost	19	10,5	8,5	72,25	6,881
Nezdařené IVF	7	10,5	- 3,5	12,25	1,167
Touha po úplné rodině	8	10,5	- 2,5	6,25	0,595
Ze zdravotních důvodů	8	10,5	- 2,5	6,25	0,595
Přidat sourozence již k jednomu dítěti	8	10,5	- 2,5	6,25	0,595
Poskytnout opuštěnému dítěti lásku, rodinu, domov	13	10,5	2,5	6,25	0,595
					$\Sigma = 10,428$

Testové kritérium je $\Sigma = 10,428$, kritická hodnota v tabulce při 1 % hladině významnosti a 5 stupňů volnosti je 15,086. Protože platí $10,428 < 15,086$, přijímám nulovou hypotézu, že zjištěná fakta nejsou významná a jsou způsobena náhodou – má hypotéza se podle této statistické metody **nepotvrdila**, tzn. že nejčastějším důvodem pro adopci není neplodnost osvojitelů.

HYPOTÉZA č.2.: Předpokládám, že osvojitelé nejvíce chtějí dítě do 2 let věku bez ohledu na pohlaví.

Tab. 20. Vyhodnocení otázky č. 4 za použití chí-kvadrátu

STUPĚŇ VOLNOSTI	P	O	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
Do 2 let	165	114	51	2601	22,816
Nad 2 roky	63	114	- 51	2601	22,816
					$\Sigma = 45,632$

Vypočítané testové kritérium je $\Sigma = 45,632$, kritická hodnota v tabulce při 1 % hladině významnosti a 1 stupni volnosti je 6,635. Protože platí $45,635 > 6,635$, zamítám nulovou hypotézu a přijímám hypotézu alternativní – má hypotéza se podle chí-kvadrátu **potvrdila**, tzn. že osvojitelé chtějí dítě do 2 let věku.

Tab. 21. Vyhodnocení otázky č. 3 za použití chí-kvadrátu

STUPĚŇ VOLNOSTI	P	O	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
Nerozhoduje	38	21	17	289	13,762
Děvče	17	21	- 4	16	0,762
Chlapec	8	21	- 13	169	8,048
					$\Sigma = 22,572$

Testové kritérium je $\Sigma = 22,572$, kritická hodnota v tabulce při 1 % hladině významnosti a 2 stupňů volnosti je 9,210. Protože platí $22,572 > 9,210$, zamítám nulovou hypotézu a přijímám hypotézu alternativní – má hypotéza se podle této statistické metody **potvrdila**, tzn. že pro budoucí adoptivní rodiče nehraje pohlaví u osvojovaného dítěte roli.

HYPOTÉZA č.5.: Myslím si, že osvojitelé chtějí dítě s normálním intelektem.

Tab. 22. Vyhodnocení otázky č. 8 za použití chí-kvadrátu

STUPEŇ VOLNOSTI	P	O	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
V normě	51	31,5	19,5	380,25	12,071
Nerozhoduje	12	31,5	- 19,5	380,25	12,071
					$\Sigma = 24,142$

Vypočítané testové kritérium je $\Sigma = 24,142$, kritická hodnota v tabulce při 1 % hladině významnosti a 1 stupni volnosti je 6,635. Protože platí $24,142 > 6,635$, zamítám nulovou hypotézu a přijímám hypotézu alternativní – má hypotéza se podle chí-kvadrátu **potvrdila**, tzn. že osvojitelé chtějí dítě s normálním intelektem.

ZÁVĚR

Nově nabyté vědomosti a informace, které jsem díky psaní této práce získala, se mi neztratí, ale mohu je jediné zúročit a ve svém budoucím povolání a v životě je mohu potřebovat. Myslím si, že určité základní znalosti o právní a psychologické problematice adopce by měly být součástí všeobecného přehledu každého člověka. Vždyť všechny děti mají přirozené právo na rodiče, výchovu, individuální vývoj a vzdělání a nemohou za to, že se jich biologičtí rodiče z různých důvodů vzdaly. Je nesporným faktem, že nejlepší životní a výchovné prostředí pro dítě je dobře fungující rodina. Rodina, kde má dítě své nezastupitelné místo a kde má možnost získat ty nejcennější emociální i praktické zkušenosti, které jsou nezbytné pro jeho harmonický a komplexní vývoj. Adoptivní rodiny se pouze liší od ostatních vlivem okolností, které vedly k jejich založení.

Tato práce lze využít v praxi jako studijní materiál do škol. Zpracované výsledky průzkumu a závěry práce podle domluvy dodám na obě pracoviště sociálně-právní ochrany dětí, kde jsem podklady získala.

Na závěr bych pro zajímavost přidala pár významných jmen lidí, kteří byli adoptováni a o které svět mohl přijít, kdyby jejich biologické matky šly na potrat. Je to například Alexandr Veliký, Aristoteles, Edgar Allan Poe, Eleanor Roosevelt, Nancy Reagan, Charles Dickens, John Lennon, Marilyn Monroe, Nelson Mandela, Jean Jacques Rousseau, John Nettles. Naopak děti by neměli takoví lidé jako William Edward Boeing, herecká dvojice Calista Flockhart a Harrison Ford, hudebník Lionel Richie, hlasatelka Martina Kociánová, bývalý americký prezident Ronald Reagan a spousta další světově známých celebrit, o kterých všichni víme z masmédií.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARCHER, Caroline. *Dítě v náhradní rodině*. Praha: Portál, 2001. 120 s. ISBN 80-7178-578-4.
- [2] DOHERTY, C. Maud; CLARK, M. Morrissey. *Léčba neplodnosti*. Brno: Computer Press, 2006. 121 s. ISBN 80-251-0771-X.
- [3] KONEČNÁ, Hana. *Na cestě za dítětem*. Praha: Academia, 2003. 318 s. ISBN 80-200-1055-6.
- [4] KOVAŘÍK, Jiří. *Náhradní rodinná péče v praxi*. Praha: SNRP a Portál, 2004. 167 s. ISBN 80-7178-957-7.
- [5] LANGER, Viktor; KOPECKÝ, Milan. *Úvod do počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. 68 s. ISBN 80-244-1032-X.
- [6] MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíce potřebují*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 108 s. ISBN 80-7178-058-8.
- [7] MATĚJČEK, Zdeněk. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Portál, 1999. 183 s. ISBN 80-7178-304-8.
- [8] MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. 98 s. ISBN 80-85282-83-6.
- [9] MATĚJČEK, Zdeněk; a kol. *Osvojení a pěstounská péče*. Praha: Portál, 2002. 156 s. ISBN 80-7178-637-3.
- [10] MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji dítěte*. Praha: Grada, 2004. 182 s. ISBN 80-247-0870-1.
- [11] MATĚJČEK, Zdeněk; DYTRYCH, Zdeněk. *Nevlastní rodiče a nevlastní děti*. Praha: Grada, 1999. 144 s. ISBN 80-7169-897-0.
- [12] SCHOOLEROVÁ, Jayne E. *Adopce, vztah založený na slibu*. Praha: Návrat domů, 2002. 219 s. ISBN 80-7255-066-7.

- [13] ŠKOVIERA, Albín. *Dilemata náhradní výchovy*. Praha: Portál, 2007. 144 s. ISBN 978-80-7367-318-5.
- [14] *Adopce.com* [online]. 2002 [cit. 2007-09-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.adoptce.com/beta/adoptce/>>.
- [15] *BABYBOX - STATIM* [online]. 2004 [cit. 2008-04-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.babybox.cz/o-sdruzeni-babybox.php>>.
- [16] *Fond ohrožených dětí* [online]. 2007 [cit. 2007-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.fod.cz/>>.
- [17] *Zákon o rodině* [online]. 2000-2008 [cit. 2007-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.kurzy.cz/zakony/94-1963-zakon-o-rodine/>>. ISSN 1801-8688.
- [18] *Středisko náhradní rodinné péče* [online]. 2005 [cit. 2008-03-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.nahradnirodina.cz/>>.
- [19] *Pěstounská péče - projekt "Pěstouni mají právo na služby"* [online]. 2006 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.pestounskapece.cz/>>.
- [20] *Zákon o rodině 94* [online]. [cit. 2007-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.zakonik.wz.cz/0167.htm> >.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

TJ.	To je.
Event.	Eventuálně.
Tzn.	To znamená.
DM	Diabetes mellitus.
NRP	Náhradní rodinná péče.
FOD	Fond ohrožených dětí.
EU	Evropská unie.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Přehled typů náhradní rodinné péče	11
Obr. 2. Fotka zlínského babyboxu	36

SEZNAM TABULEK

Tab. 1.	Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žadatelů	42
Tab. 2.	Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žen žadatelek	42
Tab. 3.	Vyhodnocení údajů otázky č. 1.	44
Tab. 4.	Vyhodnocení údajů otázky č. 2.	45
Tab. 5.	Vyhodnocení údajů otázky č. 3.	46
Tab. 6.	Vyhodnocení údajů otázky č. 4.	47
Tab. 7.	Vyhodnocení údajů otázky č. 5.	48
Tab. 8.	Vyhodnocení údajů otázky č. 6.	49
Tab. 9.	Vyhodnocení údajů otázky č. 7.	50
Tab. 10.	Vyhodnocení údajů otázky č. 8.	51
Tab. 11.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. a)	52
Tab. 12.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. b)	53
Tab. 13.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. c)	54
Tab. 14.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. d)	55
Tab. 15.	Vyhodnocení údajů otázky č. 10. a)	56
Tab. 16.	Vyhodnocení údajů otázky č. 10. b)	57
Tab. 17.	Vyhodnocení údajů otázky č. 11.	58
Tab. 18.	Vyhodnocení údajů otázky č. 12.	59
Tab. 19.	Vyhodnocení otázky č. 2 za použití chí-kvadrátu	63
Tab. 20.	Vyhodnocení otázky č. 4 za použití chí-kvadrátu	64
Tab. 21.	Vyhodnocení otázky č. 3 za použití chí-kvadrátu	64
Tab. 22.	Vyhodnocení otázky č. 8 za použití chí-kvadrátu	65

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1.	Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žadatelů	42
Graf 2.	Údaje o věkovém rozložení respondentů - Věk žen žadatel	43
Graf 3.	Vyhodnocení údajů otázky č. 1.	44
Graf 4.	Vyhodnocení údajů otázky č. 2.	45
Graf 5.	Vyhodnocení údajů otázky č. 3.	46
Graf 6.	Vyhodnocení údajů otázky č. 4.	47
Graf 7.	Vyhodnocení údajů otázky č. 5.	48
Graf 8.	Vyhodnocení údajů otázky č. 6.	49
Graf 9.	Vyhodnocení údajů otázky č. 7.	50
Graf 10.	Vyhodnocení údajů otázky č. 8.	51
Graf 11.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. a)	52
Graf 12.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. b)	53
Graf 13.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. c)	54
Graf 14.	Vyhodnocení údajů otázky č. 9. d)	55
Graf 15.	Vyhodnocení údajů otázky č. 10. a)	56
Graf 16.	Vyhodnocení údajů otázky č. 10. b)	57
Graf 17.	Vyhodnocení údajů otázky č. 11.	58
Graf 18.	Vyhodnocení údajů otázky č. 12.	59

SEZNAM PŘÍLOH

- P I** Požadavky a představy o dítěti
- P II** Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů
- P III** Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- P IV** Seznam babyboxů v ČR
- P V** Tabulka kritické hodnoty testového kritéria chí-kvadrátu
- P VI** Statistika počtu žadatelů o osvojení v letech 1990-2006
- P VII** Žádost o umožnění přístupu k informacím č.1
- P VIII** Žádost o umožnění přístupu k informacím č. 2

PŘÍLOHA P I: POŽADAVKY A PŘEDSTAVY O DÍTĚTI**POŽADAVKY A PŘEDSTAVY O DÍTĚTI**
(žadatelé vyplní společně)
ČÁST B

Jak dlouho uvažujete o přijetí dítěte do náhradní rodinné péče?

Důvody, pro které jste se rozhodli přijat dítě do náhradní rodinné péče:

Vaše představa o dítěti:

Pohlaví:

věk:

Etnikum: bílé rómské polorómské jiné (druh etnika)

Psychologický vývoj: v normě mírně opožděný opožděný

Rodinná zátěž (alkoholový syndrom, drogy...): nerozhoduje pouze bez zátěže

Intelekt (vzdělavatelost): v normě nerozhoduje

Přijmete dítě se zdravotním postižením? ne ano

Pokud jste na předchozí otázku odpověděli **ano**, vyplňte prosím tyto údaje:

Postižení tělesné:

v žádném případě s menším omezením částečně postižené postižené

Postižení smyslové:

v žádném případě s menším omezením částečně postižené postižené

Duševní porucha:

v žádném případě ano

Přijmete dítě s onemocněním: ne ano

Jaké onemocnění u dítěte by Vám nevadilo?

- Lečitelné (uveďte druh onemocnění)
- Neléčitelné (uveďte druh onemocnění).....
- Vzhledově zjevné (uveďte druh onemocnění)
- jiné (uveďte druh onemocnění)

Kdo zůstane s dítětem po přijetí do rodiny doma?

Bude Vám s výchovou dítěte někdo pomáhat?

Další požadavky a představy o dítěti, které nejsou shora uvedeny:

Datum:

Podpis žadatelky:

Podpis žadatele:

K žádosti o osvojení (PP) je třeba doložit:

- dotazník pro žadatele o svěřeni dítěte do své péče-část A
- požadavky a představy o dítěti – část B
- hodnocení zaměstnavatele žadatele/ky
- doklad o výši příjmu žadatele/ky
- kopie oddacího listu
- doklad o státním občanství žadatele/ky
- vyjádření lékaře o zdravotním stavu žadatele/ky
- 2 fotografie žadatelů (ne starší půl roku)
- další potřebné doklady vyžádá orgán sociálně-právní ochrany dětí (posudek z místa bydliště, opis z rejstříku trestů)

PŘÍLOHA P II: ZÁKON Č. 94/1963 SB., O RODINĚ, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

(vybrané paragrafy)

Pěstounská péče

§ 45a

(1) Soud může svěřit dítě do pěstounské péče fyzické osobě (dále jen "pěstoun"), jestliže zájem dítěte vyžaduje svěřením do takové péče a osoba pěstouna poskytuje záruku řádné výchovy dítěte.

(2) Soud může podle odstavce 1 na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí svěřit dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu osobám, které jsou podle zvláštního právního předpisu zařazeny do evidence osob vhodných k výkonu pěstounské péče po přechodnou dobu, a to na

a) dobu, po kterou nemůže rodič ze závažných důvodů dítě vychovávat,

b) dobu, po jejímž uplynutí lze podle § 68a dát souhlas rodiče s osvojením, nebo

c) dobu do pravomocného rozhodnutí soudu o tom, že tu není třeba souhlasu rodičů k osvojení (§ 68).

(3) Dítě může být svěřeno též do společné pěstounské péče manželů; ustanovení § 45 odst. 2 a 3 platí obdobně.

(4) Pěstounská péče může být zrušena rozhodnutím soudu. Soud může zrušit pěstounskou péči jen z důležitých důvodů; učiní tak vždy, jestliže o to požádá pěstoun.

(5) Bylo-li dítě svěřeno do pěstounské péče podle odstavce 2, je soud povinen nejméně jednou za 3 měsíce přezkoumat, zda trvají důvody pro svěřením dítěte do pěstounské péče. Za tím účelem si vyžaduje zejména zprávy příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Soud rozhodne o výchově dítěte vždy, odpadnou-li důvody, pro které bylo dítě svěřeno do pěstounské péče podle odstavce 2.

§ 45b

(1) Před rozhodnutím o svěřením dítěte do pěstounské péče je soud povinen vyžádat si vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí o tom, zda ten, kdo se má stát pěstounem, je osobou vhodnou pro výkon této péče.

(2) Je-li dítě v ústavní výchově nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc z rozhodnutí soudu, může být před rozhodnutím soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče dočasně svěřeno rozhodnutím orgánu sociálně-právní ochrany dětí do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem a splňuje stanovené podmínky; obdobně může být do péče budoucích pěstounů svěřeno i dítě, které není v ústavní výchově, se souhlasem rodičů. Nebude-li do tří měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí u soudu zahájeno řízení o svěřením dítěte do pěstounské péče, rozhodnutí o dočasném svěřením dítěte pozbude právní účinky.

(3) Odstavec 2 se nepoužije, jde-li o případy uvedené v § 45a odst. 2.

§ 45c

(1) Pěstoun je povinen o dítě osobně pečovat. Bylo-li dítě svěřeno do pěstounské péče jen jednomu z manželů, platí ustanovení § 33 obdobně.

(2) Pěstoun při péči o osobu dítěte vykonává přiměřeně práva a povinnosti rodičů. Nemá vyživovací povinnost k dítěti a právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti má jen v běžných věcech. Má-li pěstoun za to, že rozhodnutí zákonného zástupce dítěte není v souladu se zájmem dítěte, může se domáhat rozhodnutí soudu.

(3) Dítě je povinno pomáhat podle svých schopností v domácnosti pěstouna; pokud má vlastní příjem a žije ve společné domácnosti s pěstounem, je povinno přispívat i na úhradu společných potřeb rodiny.

§ 45d

(1) Nárok na výživné určené rozhodnutím soudu na dítě, jemuž náleží příspěvek na úhradu potřeb podle zvláštního právního předpisu, 7a) přechází na stát. Je-li výživné vyšší než příspěvek uvedený ve větě první, náleží dítěti rozdíl mezi výživným a příspěvkem; tento rozdíl se vyplácí pěstounovi.

(2) Soud uloží rodičům, popřípadě jiným fyzickým osobám povinným poskytovat výživné dítěti, aby toto výživné poukazovaly příslušnému orgánu, který vyplácí pěstounovi, popřípadě zletilému dítěti příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zvláštního právního předpisu.

§ 46

(1) Jestliže je výchova dítěte vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná výchovná opatření nevedla k nápravě nebo jestliže z jiných závažných důvodů nemohou rodiče výchovu dítěte zabezpečit, může soud nařídit ústavní výchovu nebo dítě svěřit do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (§ 42 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí). Jestliže je to v zájmu nezletilého nutné, může soud nařídit ústavní výchovu nebo dítě svěřit do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc i v případě, že jiná výchovná opatření nepředcházela. Z důležitých důvodů může soud prodloužit ústavní výchovu až na jeden rok po dosažení zletilosti.

(2) Před nařízením ústavní výchovy je soud povinen zkoumat, zda výchovu dítěte nelze zajistit náhradní rodinnou péčí nebo rodinnou péčí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, které mají přednost před výchovou ústavní. Pominou-li po nařízením ústavní výchovy její důvody nebo lze-li dítěti zajistit náhradní rodinnou péči, soud ústavní výchovu zruší.

(3) Bylo-li nařízeno opatření podle odstavce 1, je soud povinen nejméně jednou za 6 měsíců přezkoumat, zda trvají důvody pro nařízení tohoto opatření nebo zda není možné zajistit dítěti náhradní rodinnou péči. Za tím účelem zejména

- a) si vyžádá zprávy příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí,
- b) si opatří vyjádření dítěte, je-li ho dítě s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost schopné, a
- c) vyzve rodiče dítěte k vyjádření jejich stanoviska.

§ 47

(1) Soud soustavně sleduje provádění výchovných opatření jím učiněných a hodnotí jejich účinnost. Soud může požádat obec nebo okresní úřad, aby namísto soudu sledovaly, zda jsou dodržována výchovná opatření učiněná soudem.

(2) Je-li dítě s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost samo schopno vyjádřit svobodně svůj názor a poznatky, je třeba při výchovných opatřeních na jeho názor a poznatky vzít zřetel. Při řízení podle § 46 soud zjišťuje názor a poznatky dítěte jeho výpovědí, přičemž s ohledem na jeho věk a rozumovou vyspělost dá přednost výslechu dítěte při jednání.

§ 48

zrušen

§ 49

Nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech při výkonu rodičovské zodpovědnosti, rozhodne soud.

§ 50

(1) Nežijí-li rodiče nezletilého dítěte spolu a nedohodnou-li se o úpravě výchovy a výživy dítěte, může soud i bez návrhu rozhodnout, komu bude dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.

(2) Ustanovení § 26 až 28 platí tu obdobně.

Osvojení

§ 63

(1) Osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojencem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi, a mezi osvojencem a příbuznými osvojitele poměr příbuzenský. Osvojitelé mají rodičovskou zodpovědnost při výchově dětí (§ 31 až 37b).

(2) O osvojení rozhoduje soud na návrh osvojitele. K návrhu na osvojení dítěte do ciziny je osvojitel povinen připojit pravomocné rozhodnutí o souhlasu s osvojením vydaném Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí (§ 67 odst. 3).

(3) Do knihy narození matriky se na základě pravomocného rozhodnutí soudu o osvojení zapíše osvojitel, popřípadě osvojitelé.

§ 64

- (1) Osvojiteli se mohou stát pouze fyzické osoby, které zaručují způsobem svého života, že osvojení bude ku prospěchu dítěte i společnosti.
- (2) Osvojitelem nemůže být ten, kdo nemá způsobilost k právním úkonům.

§ 65

- (1) Mezi osvojitelem a osvojencem musí být přiměřený věkový rozdíl.
- (2) Osvojit lze nezletilého, a to jen je-li mu osvojení ku prospěchu.

§ 66

- (1) Jako společné dítě mohou někoho osvojit jen manželé.
- (2) Je-li osvojitel manželem, může osvojit jen se souhlasem druhého manžela; tohoto souhlasu není třeba, jestliže druhý manžel pozbyl způsobilost k právním úkonům nebo je-li opatření tohoto souhlasu spojeno s překážkou těžko překonatelnou.

§ 67

- (1) K osvojení je třeba souhlasu zákonného zástupce osvojovaného dítěte. Je-li toto dítě schopno posoudit dosah osvojení, je třeba také jeho souhlasu, ledaže by tím byl zmařen účel osvojení.
- (2) K osvojení je třeba souhlasu rodiče, i když je nezletilý.
- (3) K osvojení dítěte do ciziny je třeba souhlas Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 68

- (1) Pokud jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte jeho rodiče, není třeba jejich souhlasu, jestliže
 - a) po dobu nejméně šesti měsíců soustavně neprojevovali opravdový zájem o dítě, zejména tím, že dítě pravidelně nenavštěvovali, neplnili pravidelně a dobrovolně vyživovací povinnost k dítěti a neprojevují snahu upravit si v mezích svých možností své rodinné a sociální poměry tak, aby se mohli osobně ujmout péče o dítě, nebo

b) po dobu nejméně dvou měsíců po narození dítěte neprojevili o dítě žádný zájem, ačkoliv jim v projevení zájmu nebránila závažná překážka.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně i v případě, že rodič je nezletilý.

(3) O splnění podmínek uvedených v odstavci 1 rozhoduje ke dni podání návrhu orgánem sociálně-právní ochrany dětí jako opatrovníkem dítěte, popřípadě rodičem dítěte soud.

§ 68a

Souhlasu rodičů, kteří jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte, není dále třeba, jestliže rodiče dají souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům. Souhlas předem musí být dán osobně přítomným rodičem písemně před soudem nebo před příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Souhlas může být dán rodičem nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Odvolat souhlas lze toliko do doby, než je dítě umístěno na základě rozhodnutí do péče budoucích osvojitelů.

§ 68b

V případech uvedených v § 68 odst. 1 a § 68a je třeba k osvojení souhlasu opatrovníka, který byl osvojovanému dítěti ustanoven v řízení o osvojení.

§ 69

(1) Před rozhodnutím soudu o osvojení musí být dítě nejméně po dobu tří měsíců v péči budoucího osvojitele, a to na jeho náklad.

(2) O svěřením dítěte, které je v ústavu nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc z rozhodnutí soudu nebo z vůle rodičů, do péče budoucích osvojitelů rozhodne orgán sociálně-právní ochrany dětí; ustanovení § 67 až 68b platí obdobně.

(3) Rozhodne-li se pěstoun osvojit dítě svěřené mu do pěstounské péče, nevyžaduje se, aby před rozhodnutím soudu o osvojení bylo dítě nejméně po dobu tří měsíců v péči pěstouna na jeho náklad, pokud pěstounská péče trvala alespoň po tuto dobu.

(4) Ustanovení odstavce 3 platí obdobně v případech, kdy se rozhodne osvojit dítě svěřené mu do výchovy jiná fyzická osoba než rodič podle § 45, a v případech, kdy se rozhodne osvojit dítě poručník, který o ně osobně pečuje.

§ 69a

Před rozhodnutím poučí soud osvojitele o účelu, obsahu i důsledcích osvojení.

§ 70

Soud je povinen zjistit na základě lékařského vyšetření a dalších potřebných vyšetření zdravotní stav osvojitelů, jejich osobnostní dispozice a motivaci k osvojení a posoudit, zda se nepříčí účelům osvojení, a s výsledky svého šetření seznámit osvojitele i zákonného zástupce osvojence. Je povinen zjistit zdravotní stav osvojence a s výsledky svého zjištění seznámit osvojitele i zákonného zástupce osvojence. Soud je povinen vyžádat si vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

§ 70a

Dítě nemůže být osvojeno, dokud rozhodnutí soudu v řízení o určení otcovství zahájeném na návrh muže, který o sobě tvrdí, že je otcem osvojovaného dítěte, nenabude právní moci.

§ 71

Osvojenec bude mít příjmení osvojitele. Společný osvojenec manželů bude mít příjmení určené pro ostatní jejich děti; to platí i v případě, že osvojitelem je manžel matky osvojence.

§ 72

(1) Osvojením zanikají vzájemná práva a povinnosti mezi osvojenecem a původní rodinou. Zanikají také práva a povinnosti opatrovníka, popřípadě poručníka, který byl ustanoven, aby za rodiče tato práva a povinnosti vykonával.

(2) Je-li osvojitel manželem jednoho z rodičů osvojence, nedotýká se osvojení vztahů mezi osvojenecem a tímto rodičem i jeho příbuznými.

§ 73

(1) Osvojení, vyjma osvojení nezrušitelného, může soud zrušit jen z důležitých důvodů na návrh osvojence nebo osvojitele.

(2) Zrušením osvojení vznikají znovu vzájemná práva a povinnosti mezi osvojencem a původní rodinou. Osvojenec bude mít opět své dřívější příjmení.

Osvojení nezrušitelné

§ 74

(1) Osvojení může být provedeno také tak, že je nelze zrušit.

(2) Takto mohou osvojit dítě pouze manželé, nebo jeden z manželů, který žije s některým z rodičů dítěte v manželství, a nebo pozůstalý manžel po rodiči nebo osvojiteli dítěte. Výjimečně může takto osvojit i osamělá osoba, jestliže jsou jinak předpoklady, že toto osvojení bude plnit svoje společenské poslání. V takovém případě soud též rozhodne, aby byl z matricy vypuštěn zápis o druhém rodiči dítěte.

§ 75

Osvojit lze jen nezletilého staršího jednoho roku.

§ 76

Osvojenec může být opětovně osvojen jen v případě, že je osvojován manželem osvojitele nebo osvojitel zemřel a nebo dřívější osvojení bylo zrušeno.

§ 77

Rozhodnutí o tom, že osvojení je nezrušitelné, může soud učinit také dodatečně, dokud osvojenec nedosáhl zletilosti, a to i v případech osvojení provedeného podle dřívějších předpisů. Nebyl-li v řízení o osvojení osvojenec slyšen, není k tomuto rozhodnutí zapotřebí jeho souhlasu.

Poručenství a opatrovnictví

Poručenství

§ 78

Jestliže rodiče dítěte zemřeli, byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti, výkon jejich rodičovské zodpovědnosti byl pozastaven nebo nemají způsobilost k právním úkonům v plném

rozsahu, ustanoví soud dítěti poručníka, který bude nezletilého vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek místo jeho rodičů.

§ 79

(1) Není-li to v rozporu se zájmy dítěte, ustanoví soud poručníkem především toho, koho doporučili rodiče. Nebyl-li nikdo takto doporučen, ustanoví soud poručníkem někoho z příbuzných a nebo osob blízkých dítěti nebo jeho rodině, popřípadě jinou fyzickou osobu.

(2) Poručníky nezletilého dítěte mohou být ustanoveni i manželé.

(3) Nemůže-li být poručníkem ustanovena fyzická osoba, ustanoví soud poručníkem orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(4) Dokud není dítěti ustanoven poručník nebo dokud se ustanovený poručník neujme své funkce, činí neodkladné úkony v zájmu dítěte a v jeho zastoupení orgán sociálně-právní ochrany dětí.

§ 80

(1) Poručník odpovídá soudu za řádné plnění této funkce a podléhá jeho pravidelnému dozoru. Zejména je povinen podávat soudu zprávy o osobě poručence a účty ze správy jeho jmění. Soud však může poručníka zprostit povinnosti podávat podrobné vyúčtování, nepřesahují-li výnosy jmění pravděpodobné náklady na výchovu a výživu poručence.

(2) Je-li správa jmění poručence spojena se značnou námahou, může soud poručníkovi na jeho žádost přiznat z tohoto jmění přiměřenou odměnu ročně a nebo při skončení správy.

(3) Poručník je povinen nejdéle do dvou měsíců po skončení svého poručenství předložit soudu závěrečný účet ze správy jmění poručence. Této povinnosti může soud poručníka zprostit.

(4) Jakékoli rozhodnutí poručníka v podstatné věci týkající se dítěte vyžaduje schválení soudem.

(5) Ustanovení § 37b zde platí obdobně.

§ 81

Na vztahy poručníka (poručníků) a dítěte se přiměřeně vztahují ustanovení o právech a povinnostech rodičů a dětí. Funkce poručníka nezakládá vyživovací povinnost k dítěti.

§ 82

- (1) Soud zproští poručníka poručenství na jeho návrh.
- (2) Soud poručníka odvolá, jestliže se stane pro výkon funkce poručníka nezpůsobilý nebo porušuje své povinnosti.
- (3) V případě rozvodu manželů, kteří byli ustanoveni do funkce poručníků, soud vždy posoudí, zda je v zájmu dítěte, aby tuto funkci vykonávali nadále oba rozvedení manželé. V opačném případě jednoho z nich poručenství zproští.

Opatrovnictví

§ 83

- (1) Vedle případu střetu zájmů zákonných zástupců a dítěte nebo mezi dětmi týchž rodičů navzájem (§ 37 odst. 1), ohrožení majetkových zájmů dítěte (§ 37b), omezení rodičovské zodpovědnosti (§ 44 odst. 2) a řízení o osvojení (§ 68b) ustanoví soud opatrovníka též v případech, kdy je to v zájmu dítěte z jiných důvodů třeba.
- (2) V takových případech lze ustanovit opatrovníkem i orgán sociálně-právní ochrany dětí

§ 84

Rozsah práv a povinností opatrovníka vymezí soud z hlediska účelu, pro který byl opatrovník ustanoven, aby ochrana zájmů nezletilého byla plně zajištěna.

PŘÍLOHA P III: ZÁKON Č. 359/1999 SB., O SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

(vybrané paragrafy)

§ 1

Sociálně-právní ochrana dětí

(1) Sociálně-právní ochranou dětí (dále jen "sociálně-právní ochrana") se rozumí zejména

- a) ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- b) ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,
- c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

(2) Nedotčeny zůstávají zvláštní právní předpisy, které upravují též ochranu práv a oprávněných zájmů dítěte.

§ 20

Zprostředkování osvojení a pěstounské péče orgány sociálně-právní ochrany

(1) Osvojení nebo pěstounská péče v České republice a osvojení dětí z ciziny do České republiky se zprostředkuje jen na žádost fyzické osoby, která má zájem osvojit dítě nebo přijmout dítě do pěstounské péče (dále jen "žadatel"). Žádost občana České republiky, který má na jejím území trvalý pobyt, a cizince, který má na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo který je podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území České republiky hlášen k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 365 dnů, se podává u obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

(2) Zprostředkování

- a) osvojení a svěření dítěte do pěstounské péče v České republice zajišťují krajské úřady a ministerstvo,
- b) osvojení dětí z České republiky do ciziny nebo dětí z ciziny do České republiky zajišťuje Úřad.

(3) Zprostředkování

- a) osvojení se neprovádí v případě,

1. že rodiče dali souhlas k osvojení dítěte předem ve vztahu k určitým osvojitelům, nebo
 2. podal-li návrh na osvojení manžel rodiče dítěte nebo pozůstalý manžel po rodiči nebo osvojiteli dítěte;
- b) pěstounské péče se neprovádí, podala-li návrh na svěřeni dítěte do pěstounské péče fyzická osoba dítěti příbuzná nebo fyzická osoba blízká dítěti nebo jeho rodině.

§ 21

Postup obecního úřadu obce s rozšířenou působností při zprostředkování osvojení a pěstounské péče

- (1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností vyhledává děti uvedené v § 19a odst. 1 a fyzické osoby vhodné stát se osvojiteli nebo pěstouny; vhodné děti a osoby může vyhledávat a doporučit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností také obec a pověřené osoby.
- (2) V žádosti o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče podané obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností žadatel uvede údaje a připojí doklady uvedené v odstavci 5 písm. a) potřebné pro vedení spisové dokumentace.
- (3) Po obdržení žádosti obecní úřad obce s rozšířenou působností žádost na základě údajů v ní uvedených a připojených dokladů posoudí a žádost zamítne, pokud
 - a) nejsou splněny podmínky uvedené v § 20 odst. 1 a 3, nebo
 - b) zjistí, že osoba, která žádá o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče dítěte s obvyklým bydlištěm v České republice, splňuje podmínku pobytu na území České republiky podle § 20 odst. 1, avšak její obvyklé bydliště se nachází mimo území České republiky; zároveň jí sdělí, že žádost musí podat příslušnému orgánu státu, ve kterém má obvyklé bydliště.
- (4) Obecní úřad obce s rozšířenou působností vede spisovou dokumentaci o dítěti uvedeném v § 19a odst. 1; spisová dokumentace obsahuje
 - a) osobní údaje,
 - b) doklad o státním občanství, o povolení k trvalému pobytu na území České republiky nebo o hlášení k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 90 dnů podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území České republiky nebo doklad o

oprávnění trvale pobývat na území České republiky podle zvláštního právního předpisu anebo doklad o podání žádosti na zahájení řízení o udělení azylu,

- c) údaje o sociálních poměrech dítěte, jeho rodičů, sourozenců, popřípadě prarodičů,
- d) doklad, že dítě splňuje podmínky pro osvojení podle zvláštního právního předpisu,
- e) rozhodnutí příslušných orgánů o výchově dítěte, bylo-li vydáno,
- f) zprávu o zdravotním stavu a vývoji dítěte.

(5) Obecní úřad obce s rozšířenou působností vede spisovou dokumentaci o žadateli; spisová dokumentace obsahuje

- a) žádost, v níž jsou obsaženy žadatelovy osobní údaje, jimiž jsou jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu;
- b) doklad o státním občanství nebo o povolení k trvalému pobytu na území České republiky nebo o hlášení k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 365 dnů podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území České republiky;
- c) opis z evidence Rejstříku trestů vyžádaný obecním úřadem obce s rozšířenou působností;
- d) zprávu o zdravotním stavu předloženou žadatelem;
- e) údaje o ekonomických a sociálních poměrech;
- f) písemné vyjádření žadatele, zda

1. souhlasí s tím, aby po uplynutí lhůty uvedené v § 23 odst. 3 byl zařazen také do evidence Úřadu pro zprostředkování osvojení dětí z ciziny,

2. žádá výlučně o osvojení dítěte z ciziny;

g) písemný souhlas s tím, že orgán sociálně-právní ochrany zprostředkující osvojení nebo pěstounskou péči je oprávněn

1. zjišťovat další údaje potřebné pro zprostředkování, zejména o tom, zda způsobem života bude žadatel zajišťovat pro dítě vhodné výchovné prostředí,

2. kdykoliv zjistit, zda nedošlo ke změně rozhodných skutečností uvedených ve spisové dokumentaci;

- h) písemný souhlas s účastí na přípravě fyzických osob k přijetí dítěte do rodiny;
 - i) stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností k žádosti o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče;
 - j) stanovisko zřizovatele zařízení pro výkon pěstounské péče (§ 44), vyžadované obecním úřadem obce s rozšířenou působností, podává-li žádost o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování pěstounské péče fyzická osoba, která vykonává pěstounskou péči v zařízení pro výkon pěstounské péče.
- (6) Obecní úřad obce s rozšířenou působností postupuje kopii spisové dokumentace o dítěti uvedeném v § 19a odst. 1 a spisové dokumentace o žadateli neprodleně krajskému úřadu.
- (7) Obecní úřad obce s rozšířenou působností rozhodne o zastavení řízení o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, jestliže osoba, která o zprostředkování žádala,
- a) vezme svou žádost zpět před postoupením spisové dokumentace krajskému úřadu, nebo
 - b) ani na výzvu obecního úřadu obce s rozšířenou působností nesdělí údaje a nedoloží doklady potřebné pro vedení spisové dokumentace.

§ 22

Vedení evidence pro zprostředkování osvojení a pěstounské péče krajským úřadem

- (1) Krajský úřad vede pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče evidenci dětí uvedených v § 19a odst. 1 (dále jen "evidence dětí") a evidenci žadatelů vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny (dále jen "evidence žadatelů").
- (2) Evidence dětí obsahuje
- a) kopii spisové dokumentace podle § 21 odst. 4;
 - b) odborné posouzení podle § 27, je-li ho třeba s ohledem na
 1. věk dítěte,
 2. stanovisko odborného lékaře, nebo
 3. jiné vážné skutečnosti;
 - c) vyjádření dítěte zajištěné krajským úřadem (§ 8 odst. 2);

d) další doklady potřebné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.

(3) Evidence žadatelů obsahuje

a) kopii spisové dokumentace podle § 21 odst. 5,

b) odborné posouzení podle § 27,

c) další doklady potřebné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.

(4) Pokud žadatel chce osvojit výlučně dítě z ciziny [§ 21 odst. 5 písm. f) bod 2], krajský úřad provede odborné posouzení podle § 27 a neprodleně zašle kopii údajů obsažených v evidenci žadatelů Úřadu k zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení z ciziny.

(5) Krajský úřad řízení o zařazení žadatele do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče

a) přeruší na základě žádosti žadatele, a to na nezbytně nutnou dobu, odpovídající důvodům, které žadatel v žádosti o přerušení uvedl,

b) přeruší, je-li proti žadateli nebo proti jeho manželovi, druhovi, dítěti nebo jiné osobě tvořící s žadatelem společnou domácnost vedeno trestní řízení pro trestný čin směřující proti životu, zdraví, lidské důstojnosti, mravnímu vývoji nebo jmění dítěte, nebo pro jiný trestný čin, jehož spáchání může mít vliv na způsobilost žadatele k řádné výchově dítěte, a to až do vydání konečného rozhodnutí v tomto trestním řízení,

c) může přerušit, zjistí-li na straně žadatele důvody bránící jeho odbornému posouzení podle § 27, a to na nezbytně nutnou dobu.

(6) Krajský úřad rozhoduje o zařazení žadatele do evidence žadatelů neprodleně po odborném posouzení žadatele podle § 27. V rozhodnutí o zařazení žadatele do evidence žadatelů krajský úřad stanoví žadateli povinnost hlásit krajskému úřadu všechny změny rozhodné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče do 15 dnů ode dne jejich vzniku.

(7) Krajský úřad oznámí, zda byl žadatel zařazen do evidence žadatelů,

a) obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností,

b) zřizovateli zařízení pro výkon pěstounské péče, jde-li o žadatele uvedeného v § 21 odst. 5 písm. j) s výjimkou případu, kdy zřizovatelem je obec, v níž působí obecní úřad obce s rozšířenou působností, kde tento žadatel žádal o zprostředkování pěstounské péče,

a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů.

(8) Jestliže krajský úřad nezprostředkuje osvojení nebo pěstounskou péči

a) do 3 kalendářních měsíců od zařazení dítěte do evidence dětí, nebo

b) do 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení žadatele do evidence žadatelů, zašle kopii údajů z těchto evidencí do 15 dnů od skončení uvedené lhůty ministerstvu pro zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče ministerstvem.

(9) Krajský úřad zašle oznámení

a) obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností o zaslání kopie údajů

1. z evidence dětí a evidence žadatelů ministerstvu podle odstavce 8,

2. obsažených v evidenci žadatelů Úřadu podle odstavce 4,

b) žadateli o zaslání kopie údajů z evidence žadatelů ministerstvu,

a to do 15 dnů ode dne odeslání těchto kopií.

(10) Krajský úřad může zjistit kdykoliv v době, kdy je dítě vedeno v evidenci dětí nebo žadatel zařazen do evidence žadatelů, zda nedošlo ke změně skutečností rozhodných pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, zejména je oprávněno provést nové odborné posouzení dítěte nebo žadatele podle § 27.

§ 24

Zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče krajským úřadem

(1) Pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče vyhledává krajský úřad pro děti vedené v evidenci tohoto krajského úřadu žadatele z evidence žadatelů vedené tímto krajským úřadem a z evidence žadatelů vedené ministerstvem. Krajský úřad při zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče přihlíží k doporučení poradního sboru uvedeného v § 38a.

(2) Zjistí-li krajský úřad, že v evidenci žadatelů, kterou vede, nebo v evidenci žadatelů, kterou vede ministerstvo, je zařazen žadatel vhodný stát se osvojitelem nebo pěstounem dítěte, které je v evidenci dětí vedené tímto krajským úřadem, oznámí písemně tuto skutečnost neprodleně

a) žadateli,

b) zřizovateli zařízení pro výkon pěstounské péče, jde-li o žadatele uvedeného v § 21 odst. 5 písm. j),

c) ministerstvu, jde-li o žadatele vedeného v evidenci žadatelů ministerstva,

d) Úřadu, jde-li o žadatele, který je i v evidenci vedené Úřadem,

e) obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

(3) Na základě písemného oznámení krajského úřadu podle odstavce 2 písm. a) má žadatel právo seznámit se s dítětem a ten, u něhož se dítě nachází, je povinen toto seznámení umožnit. Žadatel má možnost seznámit se s dítětem a podat žádost o svěřeni dítěte do péče budoucích osvojitelů nebo do péče budoucích pěstounů nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno písemné oznámení krajského úřadu podle odstavce 2.

(4) Krajský úřad může dávat ministerstvu podněty ke zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče i v případech, kdy jde o děti, které jsou v evidenci dětí vedené ministerstvem. Ministerstvo je povinno se těmito podněty zabývat. Věty první a druhá platí obdobně, jde-li o dítě v evidenci dětí vedené Úřadem.

§ 27

Odborné posuzování pro účely zprostředkování osvojení a pěstounské péče

(1) Odborné posouzení pro zprostředkování osvojení a pěstounské péče zahrnuje

a) posouzení dítěte a žadatele podle odstavce 2,

b) zhodnocení přípravy k přijetí dítěte do rodiny, včetně speciální přípravy k přijetí dítěte pěstounem na přechodnou dobu (§ 11 odst. 2),

c) vyjádření dětí žadatele k přijetí osvojovaného dítěte nebo dítěte svěřovaného do pěstounské péče do rodiny, jsou-li takového vyjádření schopny s ohledem na jejich věk a rozumovou vyspělost,

d) posouzení schopnosti dětí žijících v domácnosti žadatele přijmout dítě do rodiny,

e) zjištění bezúhonnosti žadatele, jeho manžela, druha, dítěte a jiné osoby tvořící s žadatelem společnou domácnost; za bezúhonného se pro tyto účely nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin, který směřoval proti životu, zdraví, lidské důstojnosti, mravnímu vývoji nebo jmění dítěte, nebo pro jiný trestný čin, jehož spáchání může mít vliv na způsobilost žadatele k řádné výchově dítěte,

f) u žadatelů o zařazení do evidence osob vhodných pro výkon pěstounské péče na přechodnou dobu posouzení schopnosti pečovat o děti vyžadující speciální péči a schopnost spolupráce s rodiči těchto dětí.

(2) Pro účely zprostředkování osvojení a pěstounské péče se

a) u dětí

1. posuzuje úroveň tělesného a duševního vývoje dítěte, včetně jeho specifických potřeb a nároků,

2. posuzuje vhodnost náhradní rodinné péče a jejích forem;

b) u žadatelů posuzuje charakteristika osobnosti, psychický stav, zdravotní stav, jenž zahrnuje posouzení, zda zdravotní stav žadatele z hlediska duševního, tělesného a smyslového nebrání dlouhodobé péči o dítě, předpoklad vychovávat dítě, motivace, která vedla k žádosti o osvojení dítěte nebo k jeho svěřením do pěstounské péče, stabilita manželského vztahu a prostředí v rodině, popřípadě další skutečnosti rozhodné pro osvojení dítěte nebo jeho svěřením do pěstounské péče.

Posouzení ministerstvo provede do 30 dnů ode dne zjištění všech potřebných skutečností.

(3) Odborné posuzování provádí

a) krajský úřad, jde-li o děti nebo žadatele, které zařazuje do evidence dětí nebo žadatelů krajský úřad, a to před zařazením do takové evidence, nebo kteří jsou v evidenci dětí nebo v evidenci žadatelů vedené krajským úřadem,

b) ministerstvo, jde-li o děti nebo žadatele, kteří jsou v evidenci dětí nebo v evidenci žadatelů vedené ministerstvem.

(4) Ministerstvo a krajský úřad jsou oprávněny vyzvat žadatele a fyzické osoby uvedené v § 25 odst. 1 písm. d) k osobnímu jednání za účelem posouzení jejich předpokladů a skutečností rozhodných pro svěřením dítěte. Ministerstvo a krajský úřad přitom spolupracují s obecními úřady obcí s rozšířenou působností, obcemi, zdravotnickými a školskými zařízeními i dalšími odbornými zařízeními, pověřenými osobami a s odborníky pro otázky výchovy a péče o dítě.

(5) Zaměstnanci ministerstva a zaměstnanci kraje mohou za účelem přípravy podkladů pro odborné posouzení podle odstavce 2 navštívit dítě nebo pozvat dítě k jednání, je-li to při-

měřené jeho věku a schopnostem. Právnícké nebo fyzické osoby, u nichž se dítě nachází, jsou povinny zaměstnanci ministerstva tuto návštěvu, účast dítěte na uvedeném jednání a posouzení dítěte umožnit.

(6) Pro zpracování vyjádření ministerstva a krajského úřadu podle § 18 platí odstavce 2 až 5 přiměřeně.

§ 35

Sociálně-právní ochrana ve vztahu k cizině

(1) Úřad zajišťuje sociálně-právní ochranu ve vztahu k cizině, jde-li o

- a) děti uvedené v § 2 odst. 2,
- b) děti, které jsou občany České republiky a nemají na jejím území trvalý pobyt,
- c) děti, které nejsou občany České republiky a nemají na jejím území povolen trvalý pobyt nebo nejsou hlášeny k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 90 dnů podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území České republiky ani se na jejím území nezdržují, jestliže jejich rodiče nebo jiné fyzické osoby mající vůči těmto dětem vyživovací povinnost se zdržují v České republice.

(2) Při zajišťování sociálně-právní ochrany ve vztahu k cizině Úřad

- a) vykonává funkci přijímacího a odesílajícího orgánu a funkci ústředního orgánu při provádění mezinárodních smluv a pro účely prohlášení o vzájemnosti podle zvláštního právního předpisu a plní další povinnosti vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních smluv týkajících se sociálně-právní ochrany dítěte,
- b) vykonává funkci opatrovníka dítěte,
- c) vyžaduje od příslušných orgánů a dalších právnických a fyzických osob na žádost rodičů žijících v České republice nebo orgánů sociálně-právní ochrany zprávy o poměrech dětí, které jsou občany České republiky a nemají na jejím území trvalý pobyt,
- d) zprostředkuje zaslání osobních dokladů a jiných listin do ciziny a opatřuje doklady a jiné listiny z ciziny,
- e) spolupracuje se státními orgány nebo jinými organizacemi cizího státu obdobnými Úřadu, pokud jsou řádně pověřeny ve svém státě k činnostem sociálně-právní ochrany, a je-li to účelné, také s dalšími orgány, zařízeními a právníckými osobami,

- f) pomáhá pátrat po rodičích dítěte, pokud rodiče nebo jeden z nich žijí v cizině, zjišťovat majetkové a výtěžkové poměry pro stanovení výživného, zprostředkovává podávání návrhů směřujících k zabezpečení plnění vyživovací povinnosti, a to zejména návrhů na úpravu vyživovací povinnosti, výchovy a určení otcovství,
- g) pro účely osvojení v cizině a pro účely osvojení dítěte z ciziny zjišťuje, v jakém sociálním prostředí a v jakých rodinných poměrech dítě žije,
- h) plní úkoly vyplývající ze zprostředkování osvojení a jedná s příslušnými orgány, fyzickými a právníckými osobami, vyžaduje-li to plnění úkolů vyplývajících pro Úřad z tohoto zákona,
- i) dává souhlas k osvojení dítěte do ciziny,
- j) pomáhá pátrat po rodinných příslušnících dítěte, které podalo žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterému byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle zvláštního právního předpisu a na území České republiky se nachází bez doprovodu osoby starší 18 let, která za dítě zodpovídá podle právního řádu platného na území státu, jehož občanství dítě má, nebo v případě, že je dítě osobou bez státního občanství, ve státě svého posledního bydliště.
- k) spolupracuje ve věcech rodičovské zodpovědnosti podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství.
- (3) K předání nebo předávání osobních údajů Úřadem do jiných států se nevyžaduje povolení Úřadu pro ochranu osobních údajů podle zvláštního právního předpisu.

§ 44

Zařízení pro výkon pěstounské péče

- (1) Pěstounská péče může být vykonávána v zařízení pro výkon pěstounské péče (dále jen "zařízení"). Zařízení se zpravidla zřizuje v samostatném objektu nebo v prostorách, které zřizovatel vybaví jako byt pro rodinu s větším počtem dětí.
- (2) Zřizovatel zařízení uzavírá s pěstounem písemnou dohodu o výkonu pěstounské péče v zařízení (dále jen "dohoda"). Výkon pěstounské péče v zařízení začíná dnem uvedeným v dohodě; předchází-li však den určený v dohodě dni, kterým je pěstounu svěřeno první dítě, začíná výkon pěstounské péče v zařízení nejdříve tímto dnem.
- (3) Dohoda musí obsahovat

a) výčet nákladů na domácnost a způsob úhrady jejich poměrné části zřizovatelem; náklady na domácnost přitom vždy tvoří náklady na odběr elektřiny a plynu, náklady na vytápění a dodávku teplé užitkové vody, náklady na dodávku teplé nebo užitkové vody z veřejných vodovodů a na odvádění, popřípadě zneškodnění odpadních a srážkových vod veřejnou kanalizací, náklady na odvoz domovního odpadu a náklady na služby spojené s užíváním bytu,

b) stanovení nejnižšího a nejvyššího počtu dětí, u nichž bude v zařízení pěstounská péče vykonávána tak, že celkový počet dětí v zařízení, včetně dětí pěstouna, popřípadě dalších dětí, nesmí přesáhnout počet 6 dětí; tento počet lze překročit, jen budou-li pěstounu svěřeny do pěstounské péče sourozenci nebo půjde-li o dítě pěstouna, které po uzavření dohody začalo pobývat v zařízení, anebo výjimečně i z jiných důvodů zvláštního zřetele hodných,

c) rozsah náhrady jízdních výdajů pěstounovi a jemu svěřeným dětem,

d) důvody pro vypovězení dohody zřizovatelem; tímto důvodem je vždy nedodržení dohodnutého počtu dětí podle písmene b) a zrušení pěstounské péče u všech svěřených dětí.

(4) V dohodě lze sjednat, že v zařízení může pobývat osoba, která byla do nabytí zletilosti v pěstounské péči pěstouna, a za jakých podmínek.

(5) Výkon pěstounské péče v zařízení zaniká na základě písemné dohody smluvních stran nebo písemnou vypovědí dohody jednou ze smluvních stran. Zřizovatel zařízení může vypovědět dohodu jen z důvodů sjednaných v dohodě. Není-li ve vypovědi uvedena lhůta, kdy má výkon pěstounské péče v zařízení zaniknout, činí tato lhůta 3 měsíce. Lhůta počíná prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení vypovědi.

§ 45

(1) Pěstoun vykonávající pěstounskou péči v zařízení je povinen

a) používat příjmy svěřených dětí pro jejich potřeby a k úhradě jedné desetiny poměrné části nákladů na domácnost za tyto děti. Poměrná část nákladů na domácnost za svěřené děti se vypočte jako součin počtu dětí svěřených do pěstounské péče a podílu částky nákladů na domácnost a celkového počtu osob žijících trvale v zařízení; za osobu žijící trvale v zařízení se nepovažuje osoba, která koná základní (náhradní) službu v ozbrojených silách nebo civilní službu,

- b) hradit náklady na domácnost uvedené v § 44 odst. 3 písm. a), s výjimkou části nákladů, které hradí zřizovatel,
- c) umožnit zřizovateli zařízení dohlížet na dodržování podmínek, které jsou stanoveny pro výkon pěstounské péče v zařízeních tímto zákonem nebo dohodou,
- d) průběžně doplňovat své odborné znalosti a dovednosti vztahující se k péči o dítě a k výchově dítěte.

(2) Zřizovatel zařízení je povinen

- a) hradit devět desetin poměrné části nákladů na domácnost za svěřené děti,
- b) poskytovat pěstounovi vykonávajícímu pěstounskou péči v zařízení odměnu za výkon pěstounské péče a za práce spojené s péčí o svěřené děti v zařízení (dále jen "odměna pěstouna"),
- c) hradit náklady spojené s opravami a údržbou objektu zařízení a jeho vybavení, pokud v jednotlivém případě přesahují 100 Kč,
- d) umožnit v zařízení pobyt manželu a dítěti pěstouna a na žádost pěstouna také osobě, která byla do nabytí zletilosti v jeho péči,
- e) poskytovat pěstounovi a svěřeným dětem náhradu jízdních výdajů v dohodnutém rozsahu,
- f) poskytovat pěstounovi na jeho žádost trvalou nebo dočasnou výpomoc, má-li pěstoun svěřeny čtyři nebo více dětí anebo když alespoň jedno ze svěřených dětí vyžaduje mimořádnou péči,
- g) dohlížet na dodržování podmínek, které jsou stanoveny pro výkon pěstounské péče v zařízeních tímto zákonem nebo dohodou,
- h) poskytovat pěstounovi součinnost při doplňování odborných znalostí a dovedností.

(3) Zřizovatel může na žádost pěstouna umožnit pobyt v zařízení též jiným osobám, než jsou uvedeny v odstavci 2 písm. d), pokud to není v rozporu se zájmem svěřených dětí; souhlasu zřizovatele není třeba, netrvá-li pobyt těchto osob v zařízení více než 5 dnů.

(4) Pěstoun odpovídá za škodu, kterou způsobil zřizovateli zařízení, ve kterém vykonává pěstounskou péči. Zřizovatel zařízení odpovídá za škodu způsobenou pěstounovi při výkonu pěstounské péče v zařízení. Pro účely náhrady škody se použijí ustanovení zákoníku

práce o náhradě škody, s výjimkou ustanovení o odpovědnosti za škodu na odložených věcech.

§ 46

Odměna pěstouna

- (1) Odměna pěstouna se pro účely zvláštních právních předpisů posuzuje jako plat.
- (2) Odměna náleží ve výši 5,50násobku částky životního minima jednotlivce při péči o jedno až tři děti. Za každé další dítě se odměna zvyšuje o 0,50násobek uvedené částky a při péči o zdravotně postižené dítě nebo o dítě, které vyžaduje mimořádnou individuální péči, se odměna zvyšuje o 0,26násobek této částky na každé dítě. Výše odměny po odpočtu daně z příjmů, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nesmí činit méně než částku, na kterou by pěstoun měl nárok podle zvláštního právního předpisu.
- (3) Vykonávají-li pěstounskou péči v zařízení společně manželé, náleží každému z nich odměna stanovená podle odstavce 2 ve výši jedné poloviny, pokud se nedohodnou o podílu jinak.
- (4) Odměna za výkon pěstounské péče se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti pěstouna, nejdéle však po dobu jednoho měsíce.
- (5) Poměrná část měsíční odměny za výkon pěstounské péče se stanoví ve výši násobku jedné třicetiny a počtu dní skutečného výkonu pěstounské péče v kalendářním měsíci.
- (6) Odměna za výkon pěstounské péče se vyplácí měsíčně pozadu v termínech stanovených zřizovatelem.
- (7) Zanikne-li výkon pěstounské péče v zařízení v průběhu kalendářního měsíce, náleží za tento měsíc odměna za výkon pěstounské péče v plné výši.
- (8) Došlo-li v průběhu kalendářního měsíce ke změně počtu svěřených dětí v zařízení, poskytne se za tento měsíc odměna, která je určena podle vyššího počtu dětí; zvyšuje-li se odměna za výkon pěstounské péče podle odstavce 2 věty druhé, náleží v plné výši i v tom případě, že podmínky jsou splněny pouze po část měsíce.

§ 47

(1) Za podmínek, za nichž se vykonává pěstounská péče v zařízení, může být vykonávána tato péče i v bytě pěstouna. Pro výkon pěstounské péče v bytě pěstouna neplatí ustanovení § 45 odst. 2 písm. d); ustanovení § 45 odst. 2 písm. c) platí jen v případě, že předměty vybavení bytu jsou vlastnictvím zřizovatele nebo na jejich opatření poskytl zřizovatel příspěvek.

(2) Za pěstouna se pro účely § 44 až 46 považuje též

a) osoba, které bylo dítě svěřeno do péče na základě rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 19 odst. 1 písm. b), nebo

b) poručník, který o dítě osobně pečuje, pokud je péče o takové dítě vykonávána v zařízení.

(3) Za dítě svěřené do pěstounské péče se pro účely § 44 až 46 považuje též dítě,

a) které bylo svěřeno do péče na základě rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 19 odst. 1 písm. b), nebo

b) o které osobně pečuje poručník, pokud je péče o takové dítě vykonávána v zařízení.

(4) Za dítě svěřené do pěstounské péče se pro účely § 45 odst. 2 písm. a) a b) a § 46 považuje rovněž zletilé dítě, které má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte, a dále též dítě, které nemá nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než uvedený příspěvek, za podmínky, že péče o takové dítě je vykonávána v zařízení.

PŘÍLOHA P IV: SEZNAM BABYBOXŮ V ČR

SEZNAM EXISTUJÍCÍCH BABYBOXŮ

- 1. června 2005 – GynCentrum - Hloubětínský zámek, Praha 9, Hloubětínská 3
- 3. listopad 2005 - Nemocnice Milosrdných bratří - Brno, Polní 3
- 6. prosinec 2006 - Fakultní nemocnice v Olomouci
- 1. června 2007 - Nemocnice Kadaň
- 6. prosince 2007 - Nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně
- 21. prosince 2007 - Nemocnice Pelhřimov
- 7. března 2008 - Nemocnici v Ústí nad Orlicí
- 1. května 2008 - Klaudiánova nemocnice v Mladé Boleslavi

PLÁNOVANÉ BABYBOXY

- od 1. června 2008 – Nemocnice Sokolov
- Městská nemocnice v Ostravě
- Oblastní nemocnice Příbram

**PŘÍLOHA P V: TABULKA KRITICKÉ HODNOTY TESTOVÉHO
KRITÉRIA CHÍ-KVADRÁT [5, str. 60]**

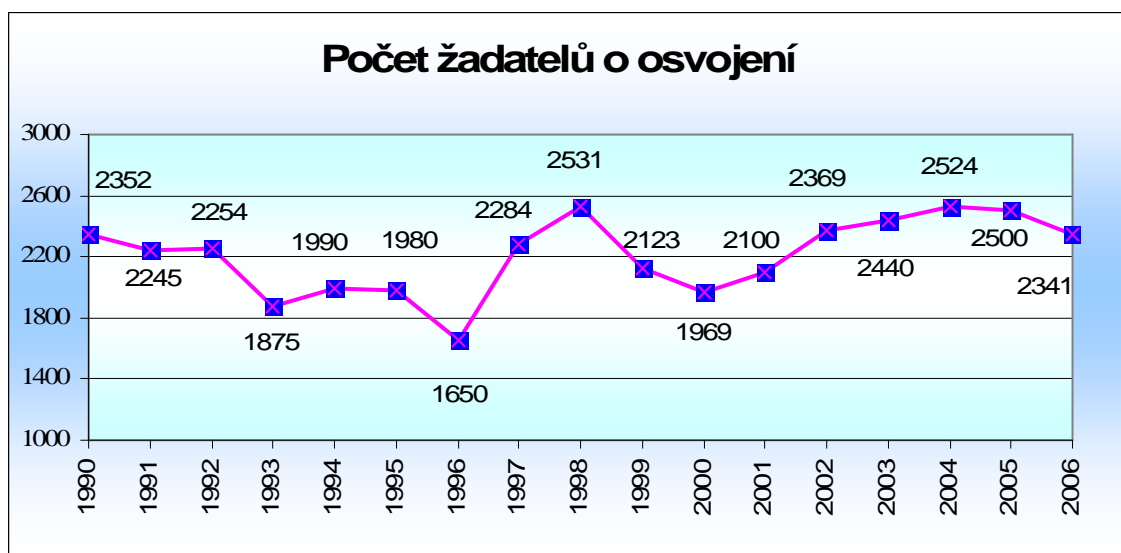
Stupně volnosti	Hladina významnosti	
	0,05	0,01
1	3,841	6,635
2	5,991	9,21
3	7,815	11,341
4	9,483	13,277
5	11,070	15,086
6	12,592	16,812
7	14,067	18,475
8	15,507	20,090
9	16,919	21,666
10	18,307	23,209
11	19,675	24,725
12	21,026	26,217
13	22,362	27,688
14	23,685	29,141
15	24,996	30,578

PŘÍLOHA P VI: STATISTIKA POČTU ŽADATELŮ O OSVOJENÍ V LETECH 1990-2006

Data staženy z www.adopce.com dne 1.5.2008

POČET ŽADATELŮ O OSVOJENÍ K 31.12. V JEDNOTLIVÝCH LETECH								
Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Počet	2352	2245	2254	1875	1990	1980	1650	2284

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
2531	2123	1969	2100	2369	2440	2524	2500	2341

PŘÍLOHA P VII:ŽÁDOST O UMOŽNĚNÍ PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

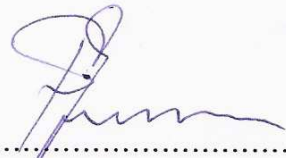
ŽÁDOST O UMOŽNĚNÍ PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

Obracíme se na Vás s žádostí o umožnění přístupu k informacím na Vašem pracovišti, které níže uvedený student bude realizovat při zpracování bakalářské práce. Bakalářská práce bude realizována v rámci ukončení studia a její součástí je i výzkumná část. Jedná se o studenta 3. ročníku bakalářského studijního programu Ošetrovatelství, oboru Porodní asistentka.

Jméno a příjmení studenta	Petra Kolkopová
Téma bakalářské práce	Problematika adopce
Pracoviště	Krajský úřad Zlínského kraje odbor soc. věcí a zdravotnictví oddělení soc. právní ochrany dětí

Děkujeme za pochopení a spolupráci.

Ve Zlíně dne 4. 12. 2007

.....
MUDr. František Grossmann, CSc.
ředitel ústavu zdravotnických studií

 Krajský úřad
Zlínského kraje
Odbor sociálních věcí
a zdravotnictví
č. T. Bati 21. 751 00 Zlín

.....
Razítko a podpis zástupce zařízení

PŘÍLOHA PVIII:ŽÁDOST O UMOŽNĚNÍ PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

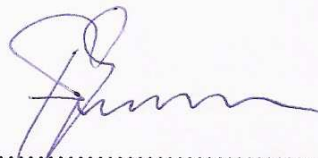
ŽÁDOST O UMOŽNĚNÍ PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

Obracíme se na Vás s žádostí o umožnění přístupu k informacím na Vašem pracovišti, které níže uvedený student bude realizovat při zpracování bakalářské práce. Bakalářská práce bude realizována v rámci ukončení studia a její součástí je i výzkumná část. Jedná se o studenta 3. ročníku bakalářského studijního programu Ošetřovatelství, oboru Porodní asistentka.

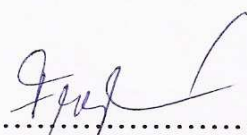
Jméno a příjmení studenta	Petra Kolkopová
Téma bakalářské práce	Problematika adopce
Pracoviště	Městský úřad Kroměříž Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Děkujeme za pochopení a spolupráci.

Ve Zlíně dne 23. 11. 2007

.....
MUDr. František Grossmann, CSc.
ředitel ústavu zdravotnických studií

MĚSTSKÝ ÚŘAD
KROMĚŘÍŽ
odbor sociální -62-

.....
Razítko a podpis zástupce zařízení